

Zapustitev in izstop!

Član spremljevalne komisije za manjšinsko šolstvo na Dunaju, ravnatelj Franc Kukovica (ZSO), je v ponedeljek iz protesta zaradi neupoštevanja kompetenc te komisije s strani ministrva za pouk zapustil sejo tega organa. Več o zapletu v komisiji – iz nje je izstopil predstavnik NSKS, ravnatelj Toni Gallob – v prihodnji številki.

Konec junija prva seja razširjenega KOKS-a?

Na razgovoru o razširitvi Koordinacijskega odbora koroških Slovencev med predstavniki Zveze slovenskih organizacij na Koroškem pod vodstvom predsednika dipl. inž. Feliksa Wieserja in delegacijo Kluba slovenskih občinskih odbornikov na čelu s predsednikom mag. Petrom Waldhauserjem je pretekli teden prišlo do konstruktivnega premika pri razreševanju tega vprašanja.

Oboji predstavniki so se zedinili, da se KOKS ob koncu junija

prvič sestane v razširjeni obliki ter da na ta sestanek povabita obe osrednji organizaciji s skupnim vabilom.

Predstavniki ZSO so s tem v zvezi predlagali, da na prvo sejo razširjenega odbora poleg zastopnikov ZSO in NSKS povabijo po enega predstavnika KSOO, SPZ in KKZ, v primeru, da bi se sestanka želeli udeležiti tudi predstavniki KEL, SJK in GZ pa naj bi bili vabljeni tudi SZS, Strojno združenje pedagoških delavcev ter slovenski socialisti.

Trener Jagodič odhaja

V soboto se je od SAK poslovil trener Lojze Jagodič, ki je moštvo vodil šest let in dosegel z njim vrsto lepih uspehov. Glavnega cilja, naslova koroškega prvaka, sicer ni uspel doseči, kljub temu pa je mnogo prispeval k rasti slovenskega moštva. Od Jagodiča so se prisrčno poslovili tako igralci kot tudi navijači in predsedstvo kluba. Poleg predsednika Rolanda Grilca se je Jagodiču za njegov trud zahvalil tudi sekcijski vodja Albin Waldhauser (na sliki).

Šolsko vprašanje sedaj pred Evropsko sodišče?

Sklep ministrskega sveta, s katerim je zvezna vlada pretekli teden odobrila dva restriktivna zakonska osnutka v zvezi z manjšinskim šolstvom na Koroškem in v Avstriji, je v slovenski narodnostni skupnosti oz. njenih osrednjih političnih organizacij izzval močan protest. Zveza slovenskih organizacij na Koroškem je v zvezi s tem sklepom napovedala, da bo v primeru, če bo avstrijski parlament sprejel oba zakona v nespremenjeni obliki, podvzela odloč-

ne pravne korake in se pritožila tako na avstrijsko ustavno sodišče kot tudi pri Evropskem sodišču v Strasbourg. Sklep ministrskega sveta na Dunaju pa je postavil pod vprašaj tudi nadaljnje delovanje narodnostnega sveta.

Tajnik ZSO dr. Marjan Sturm, odvetnik dr. Sepp Brugger in univ. asistent dr. Vladimir Wakounig so na posebni tiskovni konferenci oba zakonska osnutka ocenili kot v „popolnem nasprotju z

odločbo ustavnega sodišča o dvojezičnem šolstvu na Koroškem iz decembra 1989“ in poudarili, da bi sprejetje obeh zakonov, kot jih predvidevata osnutka, za slovensko narodnostno skupnost na Koroškem pomenilo hud udarec in nadaljnje poslabšanje dvojezičnega šolstva v deželi.

Odvetnik dr. Sepp Brugger je iz pravnega vidika poudaril, da manjšinskošolski zakon kljub novelaciji še nadalje ostaja protiusstaven, ker je tudi v noveliranem zakon-

skem osnutku, ki ga je odobrila ministrski svet, pravica do elementarnega pouka omejena na prve tri razrede in ne upošteva četrtega razreda ljudske šole ter glavne šole.

Kot drugo točko je Brugger navedel določbo v paragrafu 4 osnutka manjšinskošolskega zakona, po kateri se obisk teh javnih šol lahko omejuje le na avstrijske državljane slovenske in hrvaške narodnostne skupnosti. Po Bruggerjevemu mnenju ta do-

(dalje na 3. strani)

Dvojezična šola na vadnici pedagoške akademije

Podpredsednik Deželnega šolskega sveta Herbert Würschl se je v tiskovni izjavi pridružil zahtevi iniciativne skupine celovških staršev in predlagal ustanovitev javne dvojezične ljudske šole na vadnici pedagoške akademije v Celovcu. Po njegovem mnenju bi ta lokacija ne le odgovarjala odločbi ustavnega sodišča, temveč tudi končala negotovost staršev v Celovcu.

PREBERITE

- 2 Heute im Slovenski vestnik
- 3 Durnwalder informiran o položaju koroških Slovencev
- 4 Vzklilo je novo „mladje“
- 5 Pred premiero Drabosnjakovega Pasijona
- 6-9 Zadržni list
- 10 Koledar prireditve in vestnikov roman
- 11 Ta teden na televiziji in v radiu
- 12 SP v nogometu: Avstrija v petek proti CSFR

Stoisićeva obiskala Slovence

Manjšinska kandidatka Zelenih za avstrijske parlamentarne volitve oktobra letos mag. Terezija Stoisić se je pretekli teden mudila na Koroškem in imela razgovore s predstavniki ZSO, NSKS ter KSOO. Tajnik dr. Marjan Sturm (slika zgoraj) ji je razložil delovanje ZSO in pri tem poudaril njen nadstrankarski in zbirni značaj. „ZSO omogoča sodelovanje vsem koroškim Slovincem, ne glede na njihovo strankarsko pripadnost,“ je v razgovoru dejal Sturm in dodal, da bo ZSO takšno osnovo tudi obdržala. V narodnopolitičnih vprašanjih bo sodelovala tudi z manjšinskim zastopnikom ZAL, zeleni znotraj ZSO pa se aktivno vključujejo v strukture svoje stranke. Stoisićeva je poudarila, da želi imeti tesne stike tako z organiziranimi kot tudi z neorganiziranimi strukturami koroških Slovencev.

Skupna izjava ZKP in ZSI

Na skupni seji obeh odborov dne 7. junija 1990 sta Zveza koroških partizanov in Zveza slovenskih izseljencev zavzeli stališče do aktualnih razprav o polpretekli zgodovini:

Obdobje med leti 1938 in 1945 spada med najtežje obdobje slovenske zgodovine. Nationalsocializem je slovenski narod v celoti obsodil na smrt.

Koroški Slovenci smo to občutili že kar kmalu po anšlusu, še prav posebno pa po nemškem napadu na Jugoslavijo. Prepoved kulturnega delovanja, zaplenba in razlastitev slovenskega zadržništva ter aretacije in umori vidnih slovenskih politikov in kulturnikov so bili le prvi znaki nationalsocialističnega nasilja nad koroškimi Slovenci.

Izseljevanje in pregnanstvo, ki so ju organizirali in izvedli tudi lokalni avtohtoni nationalsocialistični veljaki – sta dokončno potrdila, da po nationalsocialističnih načrtih za Slovence na Koroškem ni več prostora. Slovenci smo bili

kot narod kolektivno ogroženi.

V taki situaciji smo se koroški partizani odločili za oborožen odpor proti nationalsocializmu. Pri tem smo sodelovali z vsemi narodi. Na koroških tleh so se skupaj z nami borili pripadniki osmih narodnosti.

Slovenski izseljenci in pregnanci, oropani imetja in domovine ter zajeti v številnih taboriščih, smo z velikim ponosom pozdravljali in moralno podpirali odpor koroških partizanov in sploh antifašistični odpor v celoti. Ta odpor nam je vlivljal življenjsko voljo in prepričanje, da bo trpljenja enkrat konec.

Tako smo tisti čas doživljali in dojemali koroški partizani in izseljenci. Zato je bilo naše razočaranje toliko večje, ko leta 1945 delež koroških partizanov pri zmagi nad nacizmom v koroški javnosti ni bil priznan, prav nasprotno: koroški partizani smo bili izpostavljeni najhujšim obrekovanjem in klevetam. Slovenskim izseljencem nikoli ni bila v celoti poravnana niti materialna škoda, ki je

(dalje na 4. strani)

Slovo od Milana Wieserja

V nedeljo, 10. junija je po dolgi in težki bolezni za vedno zatisnil svoje oči Milan Wieser iz Čahorč. Rajni, ki se je rodil leta 1923 na Preblich pri Kotmari vasi, je bil vse svoje življenje trdno povezan s slovenskim narodnim življenjem, se dolga leta udeleževal tudi kot pevec pri domačem zboru SPD „Gorjanci“, predvsem pa se je vedno zavzemal in deloval v prid delovnih ljudi, glavna njegova želja pa je bila posvečena miru v svetu.

Milan Wieser je bil po poklicu zidar, toda tega dela nikoli ni mogel opravljati, saj je v drugi svetovni vojni postal invalid. V štiridesetih in petdesetih letih je delal kot občinski tajnik, sicer pa je bil zelo prizadeven aktivist zveze vojnih žrtev. Kljub svojim bogatim izkušnjam in razgledanosti pa je bil vedno miren, skromen in human.

Milana Wieserja smo v terek pospremili na njegovi zadnji poti na kotmariško pokopališče. Ob težki izgubi izreka ženi Ani ter njunim otrokom iskreno sožalje tudi uredništvo Slovenskega vestnika.

Biviši delavci „Obirja“ ostali brez pomoči...

CELOVEC. – Kljub ostrim protestom sindikata, delavske zbornice, socialistične stranke in drugih organizacij, ki so se solidarizirali z nekdanjimi delavci Tovarne celuloze „Obir“ na Rebrci, bodo le-ti ostali brez obljubljenih finančnih pomoči. Haiderjeva koalicija je namreč pretekli teden dokončno odklonila socialni načrt za odpuščene po zaprtju tovarna na Rebrci in v Magdalenu, tako da ni nikakršnih izgledov, da bi prizadeti delavci še prejeli podporo iz deželnega proračuna.

HEUTE
IM

SLOVENSKI
VESTNIK

Die Seite
für unsere
deutschsprachigen
Leser/innen

Minderheitenschulgesetzgebung: Zentralverband kündigt Klage beim Verfassungs- und Europäischem Gerichtshof an – Grilc stellt Slowenenbeirat in Frage

Die Beschlußfassung der beiden Gesetzesentwürfe zum Minderheitenschulwesen in Kärnten bzw. für ganz Österreich durch den Ministerrat am Dienstag vergangener Woche hat sowohl seitens des Zentralverbandes slowenischer Organisationen in Kärnten, der Arbeitsgemeinschaft „Volksgruppen“ an der Universität Klagenfurt/Celovec sowie auch des Vorsitzenden des Beirates für die slowenische Volksgruppe beim Bundeskanzleramt zu heftigen Protesten geführt.

Zentralverbandssekretär Dr. Marjan Sturm, Rechtsanwalt Dr. Sepp Brugger und Univ.-Ass. Dr. Vladimir Wakounig bezeichneten in einer gemeinsamen Pressekonferenz des Zentralverbandes slowenischer Organisationen beide Gesetzesentwürfe als für die slowenische Volksgruppe nicht akzeptabel, in Teilen als verfassungswidrig, und überdies dem Erkenntnis des Verfassungsgerichtshofes zuwiderlaufend. Sollte das Minderheitenschulgesetz nicht in den folgenden Punkten geändert werden, so werde der Zentralverband noch am Tag der Beschlußfassung der beiden Gesetze den Verfassungsgerichtshof und nach genauer Prüfung eventuell auch den Europäischen Gerichtshof in Strassbourg anrufen:

1. Trotz der Novellierung des MiSchG für Kärnten bleibt dieses Gesetz (§ 16 MiSchG) weiterhin verfassungswidrig. Gemäß Staatsvertrag Art. 7 Ziff. 2 besteht Anspruch auf Elementarunterricht in slowenischer Sprache. Nach dem MiSchG wird dieser Anspruch nur in den ersten drei Klassen gewährt.

2. Durch die Bestimmung des § 4 Minderheitenverfassungsgesetzes kann der Besuch dieser öffentlichen Schulen auf österreichische Staatsangehörige der slowenischen und kroatischen Volksgruppe eingeschränkt werden. Dies widerspricht sowohl den verfassungsrechtlichen Bestimmungen des Art. 14 Bundesverfassungsgesetz als auch dem Art. 14

der Europ. Menschenrechtskonvention. Es ist damit zu rechnen, daß diese Verfassungsbestimmung einer Überprüfung durch den Europäischen Gerichtshof nicht standhalten wird.

3. Der VfGH hat in seinem Prüfungsbeschluß vom 15. 7. 1989 bereits zum Ausdruck gebracht, daß die Gesetzesbestimmung, die nun als § 10 Abs. 1 wieder übernommen werden soll, dem Bestimmtheitsgebot des Art. 18 B-VG widerspricht. Es erscheint daher nicht zweckmäßig, eine solche verfassungswidrige Bestimmung wieder zu übernehmen.

4. Durch die Einführung von unverbindlichen Übungen, deren Notwendigkeit nicht gegeben ist, da es bereits den Förderunterricht gibt, erfolgt eine Aushöhlung des zweisprachigen Unterrichtes in Kärnten. Es wäre zweckmäßiger, die mangelnden Slowenischkenntnisse der Kinder, die sich zum zweisprachigen Unterricht anmelden, durch eine generelle Einrichtung von zweisprachigen Kindergärten im autochthonen Siedlungsgebiet zu beheben. Dies würde auch den Bestimmungen des Art. 7 Ziff. 2 Staatsvertrag entsprechen. In diesem Zusammenhang sei auch darauf hingewiesen, daß im Burgenland mit 1. 7. 1990 ein Gesetz in Kraft tritt, wonach zweisprachige bzw. dreisprachige öffentliche Kindergärten vorgesehen sind.

In einer zweiten Pressekonferenz nahm Dr. Matevž Grilc in seiner Funktion als

Vorsitzender des Beirates für die slowenische Volksgruppe beim Bundeskanzleramt zu den beiden Gesetzesentwürfen Stellung und bezeichnete die Beschlußfassung im Ministerrat als „Höhepunkt der Ignoranz des Beirates“. Er drohte für den Fall der unveränderten Annahme der vom Ministerrat verabschiedeten Gesetzesentwürfe mit dem Verlassen dieses Gremiums.

Grilc protestierte in erster Linie gegen die Aufnahme des „völlig deplazierten Halbsatzes“, mit der Novelle zum Minderheitenschulgesetz für Kärnten das autochthone Siedlungsgebiet der Kärntner Slowenen gegenüber dem Geltungsbereich des Schulgesetzes verkleinert wird, gegen die – ebenfalls entgegen dem einstimmigen Beiratsbeschluß – nur im zweisprachigen Gebiet geplante Einführung von „unverbindlichen Übungen in Slowenisch“ bei bereits drei Anmeldungen, die eine gefährliche Aushöhlung des zweisprachigen Elementarunterrichtes in Südkärnten zur Folge haben könnte, sowie die überhaupt fehlende gesetzliche Verankerung der Aufsichtskompetenz hinsichtlich der geplanten zweisprachigen Handelsakademie. Hier hatte der Beirat die Aufsicht analog jener beim BG und BRG für Slowenen in Klagenfurt/Celovec vorgeschlagen. Grilc kündigte eine schriftliche Intervention beim Bundeskanzler an.

Dr. Pavle Apovnik meinte angesichts des Ministerratsbeschlusses zum Minderheitenschulwesen, daß man sich beim Rat der Kärntner Slowenen vorher „zehnmal überlegen wird“, bevor man neue Kompromisse schließt, wie dies etwa bei den unverbindlichen Übungen in Slowenisch der Fall war.

Stelle des Landesjugendsekretärs ist ausgeschrieben!

Die Stelle des Landesjugendsekretärs für Kärnten wurde am Freitag, dem 25. Mai 1990, in der Kärntner Landeszeitung Nr. 20, Seite 2, ausgeschrieben. Seitens der Arbeitsgemeinschaft der Kärntner Jugendorganisation wird ausdrücklich darauf hingewiesen, daß nur Bewerbungen in das Auswahlverfahren miteinbezogen werden, wenn diese mit einem Bewerbungsbogen, der bei den Portieren des Amtes der Kärntner Landesregierung bzw. den Bezirkshauptmannschaften aufliegt, erfolgen.

Die Bewerber/innen um die Planstelle des Landesjugendsekretärs hätten nachzuweisen: Reichhaltige Erfahrung mit „freier Jugendarbeit im Bereich der außerschulischen Jugendberufshilfe“ und Maturaabschluß oder abgeschlossenes Hochschulstudium mit Schwerpunkt Pädagogik, Psychologie oder Soziologie; Nachweis von Praxiserfahrung in der außerschulischen Jugendberufshilfe; Erfahrungen in Organisation und Management; passive Englisch-, Slowenisch- und Italienischkenntnisse erwünscht!

Die Bewerber/innen müssen die österreichische Staatsbürgerschaft besitzen, männliche Bewerber den Präsenz- bzw. Zivildienst abgeleistet haben.

Ende der Bewerbungsfrist: 25. Juni 1990!

Wo baut Fa. Leitgeb ihr neues „grünes Faserplattenwerk“?

„Wir wollen in Umweltdingen nicht mauern und immer wieder neu um Betriebslaubnis kämpfen, wir machen lieber eine Generallösung“, sagt Dipl.-Ing. Dr. Hubert Dlaske, der Vorstandsleiter der Leitgeb AG in Kühnsdorf. Laut Dlaske plant Leitgeb die Errichtung eines völlig neuen Werkes, in dem die Faserplatten nicht länger im herkömmlichen Naß-, sondern in einem neuen Trockenverfahren hergestellt werden.

POSJOJILNICA-BANK PODJUNA

vabi na

lädt ein zur

Slavnostno prireditve Jubiläumsveranstaltung

ob priliki 100-letnice
obstoja

anlässlich des 100-jährigen
Bestandsjubiläums

ki bo v nedeljo,

am Sonntag, dem

17. 6. 1990, 14.00

z odkritjem spomenika in kulturnim sporedom domačih skupin

Prisrčno vabljeni!

Evropsko sodišče...

(Nadaljevanje s 1. strani)

ločba nasprotuje tako ustavnopravnim določbam 14. člena zveznega ustavnega zakona kot tudi 14. členu evropske konvencije o človekovih pravicah. „Zaradi tega je tudi pričakovati, da bi bila uspešna tudi pritožba pri Evropskem sodišču“, je poudaril dr. Brugger.

Kot tretjo točko je dr. Brugger omenil sklep ustavnega sodišča z dne 15. julija 1989, po katerem je paragraf 10, odstavek 1 manjšinskošolskega zakona v nasprotju z zveznim ustavnim zakonom.

V zvezi z uvedbo neobveznih vaj iz slovenščine, proti katerim se je ZSO odločno izrekla tako v koroški pedagoški komisiji kot tudi v sosvetu (ta je tudi z glasovi NSKS in cerkve pristal na nevaren kompromis na osnovi cenzusa petih prijavljenih učencev za celotno Koroško), pa je bilo poudarjeno, da uvajanje teh pomeni spodkopavanje dvojezičnega pouka na Koroškem.

Z uvedbo neobveznih vaj iz slovenščine že pri treh prijavih samo na dvojezičnem ozemlju resno grozi razvrednotenje slovenskega jezika s sortiranjem slovenščine v tri kategorije, kar bo povzročilo zmešnjavo in negotovost pri starših, je bilo rečeno na tiskovni konferenci ZSO. Poleg neobveznih vaj iz slovenščine je namreč v zakonu slej ko prej predvidena opcija ustanavljanja slovenskih šol.

Dr. Sturm, dr. Brugger in dr. Wakounig so s tem v zvezi zahtevali črtanje vaj ter ustanovitev javnih dvojezičnih otroških vrtcev na celotnem avtohtonem ozemlju. Pri tem so opozorili na tozadevno določbo v avstrijski državni pogodbi. Hkrati je bilo poudarjeno, da bo na Gradiščanskem 1. julija 1990 stopil v veljavo zakon, ki predvideva javne dvo- oz. celo trijezične

otroške vrtce na ozemlju, na katerem živijo gradiščanski Hrvati oz. madžarska narodnostna skupnost.

Oster protest je bil izražen tudi zaradi dela stavka v manjšinskošolskem zakonu za Koroško, ki govori o tem, „da veljavnostno območje manjšinskošolske zakonodaje presega avtohtono naseljeno ozemlje koroških Slovencev“ očitno z namenom, da bi se zakonodajalec pri bodočih zakonih lahko skliceval na to trditev.

Proti temu delu stavka sta na drugi tiskovni konferenci protestirala tudi predsednik narodnostnega sosveta za koroške Slovence dr. Matevž Grilc in član dr. Pavle Apovnik. Oba sta poudarila, da pripomba, ki jo vsebuje, nima mesta v tem šolskem zakonu ter da so v njenem ozadju možne restriktivne zakonske ureditve na področju dvojezičnih topografskih napisov, uradnega jezika itd.

O neupoštevanju sklepa sosveta v zvezi z uvedbo neobveznih vaj iz slovenščine pa je dr. Grilc dejal, da se mu ob takem ravnanju ministrskega sveta postavlja vprašanje, ali naj sosvet sploh še deluje. „Samo za razdeljevanje denarja sosvet ni potreben“, je dejal vidno razočaran predsednik sosveta in poudaril, da bo ta organ vztrajal pri zahtevi, da se v zvezi s predvidenima šolskima zakonoma upošteva njegovo mnenje. To je, je dejal dr. Grilc, sporočil tudi zveznemu kanclerju dr. Vranitzkemu.

Jugoslavija in usmeritev v sodobno podjetništvo Mala in srednja podjetja – segmenti novega gospodarstva

Jugoslovansko pa tudi slovensko gospodarstvo se je znašlo v nezavidljivem položaju. Številni stečajni, nelikvidnost podjetij, nazadovanje industrijske rasti proizvodnje, veliko število ljudi, ki živijo na robu socialnega minimuma, bodo gotovo narekovali tempo gospodarskih sprememb. Novi slovenski minister za gospodarstvo profesor Jože Mencinger je nedavno tega izjavil, da še ne ve, kako se bodo lotili vseh teh problemov, saj je njihovo reševanje tesno povezano s sistemom. To pomeni, da slovenska vlada kljub legitimnosti, nima posebne moči, s katero bi lahko naredila odločilen preobrat v gospodarstvu. Največ, kar lahko zaenkrat stori, so spremembe davčnega sistema, kar seveda tudi ni malo.

ZDENKA
VARGA-NOVLJAN

Obstajajo pa že nekateri programi, ki jih je skupaj z Zveznim izvršnim svetom začela izvajati prejšnja vlada. Skupina maljših strokovnjakov, organizirana v skupini YUGEA, že nekaj časa pripravlja načrte za prestrukturiranje gospodarstva. To naj bi bil drugi že pričakovani korak zvezne vlade za reševanje gospodarske situacije. Sedanja neustrezna struktura, tako panožna, velikostna kot lastniška, pogojuje nastalo situacijo, še posebej pa veliko pomanjkanje malih in srednjih podjetij, ki so povsod temelj gospodarstva.

Zvezni izvršni svet je prvi korak za uspešno prestrukturiranje storil že pred pol leta, ko je spremenil obstoječo zakonodajo. Zakon o prodaji družbenega kapitala, Zakon o podjetjih in Devizni zakon so solidna osnova, ki na nekaterih področjih ponuja izredno liberalne rešitve, bolj tog je le Devizni zakon, ki na

primer še ne dovoljuje tujim delničarjem nastopa na jugoslovanskih borzah itd.

Drugi praktični korak je bil predstavljen v teh dneh. Zvezni izvršni svet (ZIS) namestila v okviru zvezne agencije, ki sodeluje z zahodnimi strokovnjaki, najprej sanirati banke. Naslednji korak bo saniranje oz. prestrukturiranje največjih izgubarjev. Enako naj bi se tega v okviru agencij lotili na republiški ravni. Vse agencije, razen tistih za saniranje bank, bodo morale delovati po načelu profita.

Na nedavnem seminarju „Sodobno podjetništvo in Jugoslavija“ so nam predstavili nekaj idej o nastajanju novega segmenta v jugoslovanskem gospodarstvu, to je o nastajanju malih in srednjih podjetij. Poleg samoiniciativnosti, ki je gotovo prvi in edini pravi temelj podjetništva v osnovnem smislu, želijo ponuditi tudi strokovno podlago. V tem okviru so ustanovili šolo Gea-College, ki bo poskrbela za potrebno

znanje, novost pa so podjetniški inkubatorji, ki jih v svetu poznajo zadnjih deset let in dosega lepe uspehe.

Podjetniški inkubator sestavlja skupina kvalificiranih ljudi, ki nudi bodočemu podjetniku vse intelektualne, tehnične in administrativne storitve. Pomaga jim zagotoviti osnovni kapital in jim v začetni fazi ponudi celo prostor.

Tak podjetniški inkubator se lahko organizira na ravni regije, občine ali večjega podjetja, pogoj za uspešnost pa je podpora političnih in vodilnih struktur v obstoječem gospodarstvu. V velikih podjetjih, ki delajo na robu rentabilnosti, na bi posamezne segmente osamosvojili in jih tako rešili pred propadom. Na novo nastala mala in srednja podjetja pa naj bi v prvi vrsti zaposlila del odvečne delovne sile, ki se bo pojavil oz. se je že po stečajih velikih firm.

Uspešnost te akcije, ki je sama po sebi še premalo, spremljati jo bodo morale vsaj še tiste, ki bodo pravo veljavo in znanje dale managementu, je sedaj odvisna od posameznih republiških vlad, prile te načrte. Kar se tiče ZIS, je ta po besedah njenega podpredsednika Veselina Vukotića odločen, da v naslednjih štirih letih izvede napovedano reformo in to v vseh delih Jugoslavije.

Koroški Slovenci v razgovoru z deželnim glavarjem dr. Durnwalderjem:

„Na Koroškem mnogo nerešenih vprašanj“

Srečanje z južnotirolskim deželnim glavarjem dr. Luisom Durnwalderjem pretekli teden ob njegovem obisku na Koroškem sta predsednika Zveze slovenskih organizacij na Koroškem in Narodnega sveta koroških Slovencev dipl. inž. Feliks Wieser in dr. Matevž Grilc ocenila kot pomembno in pozitivno gesto, hkrati pa tudi menila, da ne bi bilo zapletov, če bi se deželni glavar Haider že pri povabilu na razgovor z njim ravnal po političnih običajih.

IVAN LUKAN

Kot smo poročali že v prejšnji številki, je Haider na Durnwalderjev razgovor s predstavniki narodnostne skupnosti kratkoma povabil tudi zastopnike Heimadtienda ter brambovcev, ne da bi za to povabljeni predstavniki slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem vedeli. Šele po odločni zavrnitvi obeh osrednjih organizacij je prišlo do ločenega razgovora med Durnwalderjem in obema predsednikoma osrednjih organizacij.

Predsednik ZSO Wieser se je v razgovoru z južnotirolskim deželnim glavarjem izrekel za izboljšanje odnosov med obema narodnostnima skupnostma na Koroškem in pri tem poudaril, da je pri tem treba ločevalne elemente

odpraviti, ne pa jih ustvarjati, kot se je to na Koroškem zgodilo z novo šolsko zakonodajo. Predsednik ZSO je ob tem tudi poudaril, da je škodljivo, če se učenje drugega jezika skuša spolitizirati, kar je na Koroškem predvsem pri nemškonalnih strujah skorajda že pravilo.

Feliks Wieser je gosta iz Južne Tirolske nadalje informiral, da ima slovenska narodnostna skupnost še vrsto nerešenih vprašanj: od dvojezičnih krajevnih napisov preko nepriznavanja slovenskega uradnega jezika do vprašanj na področju šolstva in predšolske vzgoje, kamor spadajo seveda tudi javni dvojezični otroški vrtci. V zvezi z uradnimi načrti za praznovanje 70. obletnice koroškega plebiscita 10. oktobra pa je predsednik ZSO menil, da naj bi bila taka praznova-

nja usmerjena v bodočnost ter da se ZSO s predstavljenim konceptom deželne vlade oz. komiteja za organizacijo praznovanja ne more strinjati.

Predsednik NSKS dr. Matevž Grilc je v svojem nagovoru glede praznovanja 10. oktobra menil, da uradna usmeritev praznovanj „ni povsem pravilna“, ter da slej ko prej upa, da bo končno nekoč vendar prišlo do prvega skupnega praznovanja. Na Koroškem pa bo treba za to vložiti še precej truda.

Deželni glavar dr. Durnwalder je takoj po razgovoru s predstavniki koroških Slovencev izrazil razumevanje za ravnanje slovenske strani v zvezi z udeležbo predstavnikov Heimadtienda ter brambovcev pri skupnem razgovoru, po srečanju s predstavniki teh dveh organizacij pa je na tiskovni konferenci obžaloval da do tega ni prišlo. Očitno je pri tem pozabil, da ne KHD ne KAB nista legitimna za take razgovore, prav tako pa je kot predsednik južnotirolske ljudske stranke (SVP) in

ob tesnem objemu Haiderja očitno tudi pozabil, da na Koroškem še obstaja tudi ljudska stranka.

Na tiskovni konferenci pa je Durnwalder nadalje razvrednotil izjave svojega klubskega predsednika v južnotirolskem deželnem zboru dr. Huga Frasnellijsa, ko je poudaril, da je ta v Tinjah in ob drugih obiskih na Koroškem v zvezi z avstrijsko manjšinsko politiko izražal svoje osebno mnenje, ne pa mnenje SVP. „Republika Avstrija nam je v našem boju za pravice toliko pomagala, da je ne bomo kritično ocenjevali, kako ravna s svojimi manjšinami“, je dejal Durnwalder in med drugim tudi menil, naj se Slovenci dovolijo prešteti ter naj se odločijo za lastne šole. Da je Durnwalder hkrati poudaril, da se ne sme umešavati v notranjekoroške oz. notranjeavstrijske zadeve, da položaja „avstrijske manjšine na južnem Tirolskem“ skorajda ni mogoče primerjati s položajem koroških Slovencev, je bilo ob takih izjavah dokaj čudno slišati.

Bolnica Franja spet odprta

Znano partizansko bolnico Franjo v soteski Pasice pri Cerknem, ki jo je lani januarja zmečkal velikanski kamniti plaz, so v nedeljo, 10. junija obnovljeno spet odprli za obiskovalce. Denar (3. milijone dinarjev) za odstranitev kamnitih gnot in avtentično obnovo je zbralo 1854 organizacij, skupin, ustanov in posameznikov v Sloveniji in zamejstvu. Tako je bolnica Franja poleg spomenika humanosti postala tudi simbol solidarnosti.

Na otvoritveni svečanosti se je kljub slabemu vremenu zbralo okrog 3000 udeležencev, spregovoril pa jim je član predsedstva Republike Slovenije, akademik Ciril Zlobec. Več preberite v prihodnji številki.

Skupna izjava ZKP in ZSI

(nadaljevanje s 1. strani)

nastala zaradi pregona, kaj šele moralna.

Gonja proti koroškim partizanom in izseljencem se na Koroškem nadaljuje do današnjih dni.

Nemškonacionalne sile so to gonjo vedno uporabljale zato, da bi s tem popačile našo zgodovino in nam vzele našo narodno identiteto, po drugi strani pa rehabilitirale domače nacistične dejavnike in njihov delež pri vojnih grozotah.

Ko je deželni glavar Haider napovedal, da koroškim partizanom ni pripravljen predati odlikovanj za osvoboditev Avstrije, se je s tem postavil proti vsem odporiškim gibanjem proti nacionalsocializmu.

ZKP in ZSI sta prepričani, da je narodna zavest tesno povezana z zgodovinskim spominom na tista obdobja narodove zgodovine, ki so bila usodna

za njegov obstoj. Toliko bolj so nas v najnovejšem času prizadeli poskusi, da bi zgodovinska dejstva postavili na glavo: na eni strani naciste in njihove sodelavce prekvalificirati v žrtve, na drugi strani pa kriminalizirati protifašistične borbe in dejanske žrtve fašizma. Tako tolmačenje v bistvu ustreza le nemškonacionalni interpretaciji novejših koroških zgodovine in je za nas žaljivo in zato nesprejemljivo.

ZKP in ZSI vse odgovorne v Republiki Sloveniji in na Koroškem opozarjata, da je sprava mogoča le na temelju resnice. Kdor pa hoče spoznati resnico med leti 1938 – 1945, mora celovito preučiti to obdobje. Nesporo pa je, da boj koroških partizanov nikdar ni bil boj za režim in oblast, temveč za golo preživetje. Zato si tudi nimamo ničesar očitati, temveč smo lahko le ponosni! ZKP in ZSI ne bosta pristali na interpretacijo zgodovine, ki nam jo vsiljujejo nemškonacionalne sile. Preveč žrtev je bilo med nami in preveč smo trpeli, da bi pristajali na zgodovinsko razlago tistih, ki so prav na koroških tleh še po uradnem koncu druge svetovne vojne služili zločinskemu režimu.

Zaradi praznika boste prihodnjo številko Slovenskega vestnika prejeli v torek, 19. junija 1990. Uredništvo

Frantschach kupil deleže v Medvodah

Avstrijski zasebni koncern Frantschach, največje zasebno podjetje, je te dni uredništil lansko napoved: postal je družabnik tovarne celuloze in papirja v Goričanah pri Medvodah, last celjskega Aera. Generalni direktor Frantschacha Veit Sorger je izjavil, da bo njegov koncern v začetku udeležen s četrtinskim deležem.

Na zatožni klopi

Septembra lanskega leta je tednik „Kärntner Nachrichten“ v rubriki „pisma bralcev“ objavil pismo z naslovom „Wer bringt Kärnten in Mißkredit?“, v katerem skuša pisec inženir Siegfried Schuglitsch dokazovati, da Koroško v slabo luč ne spravlja deželni glavar Haider (izjave na Nizozemskem jeseni), temveč vrsta univerzitetnih profesorjev in asistentov s celovške univerze (zlasti so mu trn v peti tisti, ki se zbirajo okrog univerzitetnega prof. dr. Petra Gstettnerja).

V petek, 1. junija 1990, je v tej zadevi na deželnem sodišču v Celovcu tekla prva razprava, kajti pet univerzitetnih asistentov (dr. Markus Wenninger, dr. Adi Wimmer, dr. Walter Titze, dr. Franz Dotter in dr. Helmut Stockhammer) in dva univ. profesorja (dr. Klaus Otto-

meyer in nam znani dr. Peter Gstettner) se je čutilo napadene, ker jih je pisec pisma imenoval „kriminalce“, ki škodujejo Koroški s tako imenovano „Lügenpropagando“. Schuglitsch je pred sodiščem objasn timer, da je s tem izrazom mislil le na tri v pismu imenovane asistente.

Čeprav je sodnik Kaiser na obtoženca apeliral, naj umakne del teksta, „ki je prekoračil mejo“, češ „da mu ne bo padla krona z glave“, se je obtoženec po posvetovanju z odvetnikom odločil, da bo resnico svojih trditev dokazal v pisni obliki. V šestih tednih naj bi bil pisni dokaz zgotovljen, šele potem pa se bo razprava nadaljevala.

V tej zvezi je obtožen seveda tudi izdajatelj tednika „Kärntner Nachrichten“, v eni točki pa tudi Styria, ki je v svojem dnevnem „Kleine Zeitung“ objavila del pisma.

Zveza koroških partizanov vabi na tradicionalno

tovariško srečanje

vseh demokratov in antifašistov, ki bo v **nedeljo, 24. 6. '90 ob 14. uri pri Peršmanu v Podpeci**

Srečali se bomo bivši partizani, aktivisti in demokrati treh dežel, Slovenije, Italije in Avstrije. Poleg govorov bo tudi kulturni spored. Za popestritev bo igrala godba na pihala iz Šmihela.

Vabljeni vsi koroški Slovenci, ki ste trpeli pod nacifašizmom in doprinesli svoj delež v borbi proti fašizmu. Vabimo tudi vse borce, ki so se v času nacizma borili na Koroškem. Prav posebno je vabljen mladina. Skupno bomo demonstrirali našo življenjsko voljo in se skupno izrekli proti zopet porajajočemu neofašizmu.

Odbornici Društva mladje Cvetka Lipuš in Maja Haderlap z novo številko revije.

Silke: Mohar

Vzklilo je novo mladje

Pred tridesetimi leti je na Koroškem vzklilo prvo mladje in obrodilo bogate sade, saj je cela vrsta novih slovenskih besednih ustvarjalcev dobila možnost, da s svojimi besedili stopi iz anonimnosti ter da po tej poti razvije svoj lasten, izvirni značaj. Toda po skoraj 28 letih se je zazdelo, da se mora to mladje posušiti. Sledili sta dve leti premora, ki pa je zdaj prekinjen. Vzklilo je novo mladje, za katerega bo odslej skrbelo novo društvo, ki je bilo prav v ta namen ustanovljeno minuli petek.

Ostanimo najprej pri novoustanovljenem Društvu mladje: za predsednico je bila izvoljena Maja Haderlap, njen namestnik je Fabjan Hafner, tajniške posle bo opravljala Vida Obid, za blagajničarko pa je bila izvoljena Cvetka Lipuš. Že sam sestav odbora kaže, da so skrb za to literarno revijo zdaj prevzeli mladi kulturniki, ki želijo nadaljevati tovrstno tradicijo slovenske literature na Koroškem kot tudi odpirati pota novim pristopom, novim poskusom na literarnem področju.

Seveda sam sestav oziroma izvolitev odbora še ne zagotavlja obstoja in rednega izhajanja revije, ki zahteva mnogo naporov in resnega dela. Zato so se na obnem zboru tudi odločili, da bodo sestavili nov uredniški odbor, ki bo skrbel za vsebino peistrob in kontinuiteto novega mladja. Poleg tega pa bodo sestavili uredniška odbora tudi v Sloveniji in na Tržaškem. Določen premik pa je po vsebinski koncepciji čutiti že v prvi, novi številki mladja, ki je izšla pravočasno ob ustanovnem zboru društva. Gre za to, da koroški mladjevc svojega dela in svoje revije ne pojmujejo le kot sredstvo za uveljavljanje in izražanje samega sebe, temveč da se hočejo konstruktivno vključiti tudi v širše literarne tokove, se pravi, v ustvarjalnost v skupnem slovenskem

kulturnem prostoru, katerega predstavnikom bodo omogočili sodelovanje v reviji, hkrati pa se želijo z njimi spustiti v konstruktiven literarni dialog. To pa je pot, ki utegne postati plodna za vse strani, ki obeta spodbudo kakovosti v prid vsem slovensko pisničim avtorjem v prostoru Alpe-Jadran.

Izraz tega povezovanja in medsebojnega oplajanja sta bila tako tiskovna konferenca ob predstavitvi nove številke mladja kot tudi občni zbor

društva. Kar programsko so izzvenele besede Barbare Gruden iz Trsta, ki je izrazila zadovoljstvo, da bodo v novem mladju imeli možnost objavljani in enakopravnega sodelovanja tudi tržaški avtorji: „Vse doslej je tudi nam manjkala neka širša osnova. Osnova, ki ni pregrajena z različnimi tabuji. Po tej poti pa bomo tudi mi dobili možnost, da se otresemo otežitve, togosti in provincialnosti!“

O širši zasnovi literarne revije mladje pa predsednica društva Maja Haderlap pravi: „Najprej želimo doseči, da mlajša generacija ustvarjalcev ne bo več izolirana in koncentrirana smo na koroški prostor. Dejansko se ne počutimo povezane samo z avstrijskim prostorom, temveč tudi z ustvarjalnostjo avtorjev v sosednji Italiji in Sloveniji. Z njimi smo stopili v dialog, v katerem nas ne povezuje samo jezik, temveč tudi kultura, pričakovanja in nezadovoljstvo.“

Čeprav so se mladjevc odločili, da bodo izdajali revijo (štirikrat letno) izključno v slovenskem jeziku, pa se ne nameravajo omejiti zgolj na slovensko bralstvo. Zato je Haderlapova napovedala, da za prihodnje leto – seveda če bodo uspeli zagotoviti potrebna finančna sredstva – načrtujejo tudi peto številko, ki naj bi bila izključno v nemškem jeziku, nemško beroči publiku pa naj bi predstavila najboljše tekste slovenskih umetnikov. To zamisel podpira tudi dr. Klaus Detlef Olof, znani prevajalec slovenske „klasične“ proze: „Vesel sem te odločitve, in rad bom sodeloval.“ Tudi ta izjava je nakazala, da ima novo mladje dobro izhodišče, pri tem pa je treba omeniti, da so tudi starejši slovenski umetniki spontano in pristržno pozdravili izid nove, 68. številke mladja, o kateri bomo še posebej poročali.

Barbara Gruden

dr. Klaus Detlef Olof

Andrej Mohar

KULTURNE NOVICE

DUNAJ. – Galerija Carinthia, ki jo v Tobačnem muzeju na Dunaju vodi Korošica dr. Irmgard Bohunovsky, je junija meseca zelo aktivna. Od konca maja do minule sobote je nudila prostor razstavi štirih mladih koroških slikarjev, združenih pod naslovom „Štirbarvci“. Vsi štirje pa imajo na Dunaju tudi skupni atelje, galerija pa bo tudi vsako leto založila katalog njihovih novih del. Ta čas pa v galeriji razstavlja Cornelius Kolig, ki se ukvarja predvsem s tematiko narave in umetnosti. Koligovo delovanje pa bo obširno prikazala tudi knjiga „Flush“, ki jo napoveduje za letošnjo jesen.

ŠENTPAVEL. – S slavnostno prireditvijo se je začelo letošnje kulturno poletje v Šentpavlu v Labotski dolini. Umetniški del otvoritve je oblikoval komorni orkester koroškega deželne konservatorija. V kulturnem poletju pa bodo v Šentpavlu na sporedu tako koncerti klasične glasbe kot tudi večeri zborovskega petja. Na svoj račun pa bodo prišli tudi otroci, saj se bodo 16. junija lahko udeležili delavnice za ples in kreativno udejstvovanje. V samostanu pa je na ogled tudi razstava o zakladih samostna, ki je povezana z ogledom same zgradbe, kot posebna atrakcija pa so na ogledu tudi umetnine iz Kitajske.

DUNAJ. – V komaj 60. letu starosti je umrl znani dunajski pisatelj in novinar György Sebestyen. Kot avtor številnih del v prozi so ga avstrijski literarni

zgodovinarji uvrstili med literarne dediče Heimita von Dodererja. Rajni György Sebestyen pa si je pridobil zasluge tudi kot predsednik avstrijskega PEN-kluba, v katerem se je zavzemal tudi za enakopravno integracijo avtorjev – pripadnikov narodnih skupnosti v Avstriji.

CELOVEC. – V petek, 8. junija je v Kulturni taberni pri Joknu v obeh deželnih jezikih brala Maruša Krese-Weidner. Avtorica (ki jo bomo v eni izmed naslednjih številok boljše predstavili) piše predvsem liriko. Lani je v Založbi Drava objavila zbirko pesmi „Danes“.

Čeprav je Maruša Krese-Weidner zakasnila celo uro, so tisti, ki so jo dočakali, z zanimanjem prisluhnili njenim stenoigramom delavnika med pralnim strojem in Spinozo.

Pesnica v svojem delu nenehno izpostavlja svojo ženskost in materinskost – kot svojo usodo. S tem pa nagovarja ženske, ki se v nekaterih njenih pesmih soočajo z izkušnjami in občutki, ki jih imajo v svojem vsakdanjiku kot ženske in matere.

TRST. – V galeriji Tržaške knjigarne TKG bo na Telovo (14. junija) otvoritev razstave Draga Druškoviča, enega redkih predstavnikov likovne ustvarjalnosti v Avstriji. V ciklu slik na papirju in grafiki Druškovič nakazuje sedanjo razvojno stopnjo svojega likovnega imaginiranja, ki prav v razstavljenem opusu potrjuje vsebinsko in slogovno preraščanje prej doseženega. Primerjava sedanjega vizualiziranja njegovega sveta z njegovim prejšnjim kaže na nedvomno čiščenje, poenostavljanje, hkrati pa osredotočanje na primerne dikcije slikovne vsebine. Odprtje razstave v TKG bo ob 18. uri.

BELJAK. – Društvo Draukult v sodelovanju z zveznim ministrstvom in beljaško občino vabi v času od 23. do 30. junija na otroške in mladinske kulturne dneve. Na sporedu bo vrsta literarnih branj, gledaliških predstav pa tudi razprav in delavnic.

STRASSBURG. – V soboto so na gradu Strassburg v Krški dolini odprli razstavo pod geslom „Uničiti – varovati – rešiti“, ki jo je organizirala krška škofija in ki bo odprta do 30. septembra vsak dan od 9. do 17. ure. Razstava se v prvi vrsti razlikuje in zelo obsežno ukvarja z negovanjem vseh vrst spomenikov, v glavnem cerkvenih, vendar tudi drugih dragocenih predmetov. Razstava služi tudi informaciji obiskovalcev o različnih načinih negovanja spomenikov ter njihovega varovanja in reševanja. Ogled razstavljenih umetnostnih predmetov vsem priporočamo, saj predstavljajo tudi zanimivo potovanje skozi koroško cerkveno zgodovino. Na sliki eden od razstavljenih umetnostnih spomenikov.

Drabosnjakov Pasijon so igralci zadnjič uprizorili leta 1982

Pasijonska igra na Kostanjah Drabosnjak vedno aktualen?

Krščanska kulturna zveza in Slovensko prosvetno društvo „Drabosnjak“ s Kostanj sta organizatorja Pasijona, ki ga bodo konec tedna (prvič) in naslednje tedne uprizorjali amaterski igralci iz Roža in z Gur pri Drabosnjakovem domu v Zgornji vasi pri Kostanjah.

Krščanska kulturna zveza je leta 1987 z domačimi amaterskimi igralci uprizorila že Drabosnjakovo „Pastirsko igro“.

Pasijon, s katerimi bodo igralci tokrat prvič nastopili v soboto, 16. junija 1990 ob 20.30 uri, bo izveden na prostem, pred Drabosnjakovim domom na Kostanjah. Besedilo iz začetka 19. stoletja je živemu govornemu jeziku Kostanj prilagodila dr. Herta Laussegger, univ. as. na celovški univerzi. To delo pa ni bilo lahko, ker so bili deli Pasijona (rokopis iz leta 1841) težko čitljivi.

Ker rima narekuje svoja pravila, se besede na koncu verzov podrejo verzološkemu pravilu: nihajo med narečno in knjižno obarvano obliko – tako pravi dr. Herta Laussegger v kratkem prispevku k jezikovni priredbi Drabosnjakovega Pasijona.

Priredba Pasijona je namenjena uprizoritvenim potrebam na Koroškem. Ker je kostanjsko govorečih amaterskih igralcev le še nekaj, je bilo za uprizoritev pasijonske igre treba pritegniti vrsto igrancev iz bližnjih in bolj oddaljenih krajev – ti so se morali za igro naučiti kostanjsčine.

Igralci prihajajo iz Roža in Gur (Kostanje, Rožek, Šentjakob, Šentilj, Bilčovs, Šentjanž v Rožu, Kotmara vas in Radiše) in v glavnem niso govorci kostanjskega narečja. Zato je učitelj Tonej Sticker prevzel lektorsko nalogo, da jim pomaga pri izgovorjavi.

„Tonej Sticker se je dobro vposlušal v naš dialekt“, tako nam je v kratkem pogovoru dejal Kostančan Hanzi Dragaschnig, ki tudi sam sodeluje pri uprizoritvi. „Na začetku smo imeli jezikovne vaje, to

pa ni bilo tako težko, ker so nekateri izmed igralcev Kostančani, šentjakobski in bilčovski dialekt pa sta vsaj

O avtorju „Pasijona“

Bukovnik Andrej Šuster Drabosnjak se je rodil 6. maja 1768 pri zvrhnem Drabosnjaku na Kostanjah. Svoje „rajme“ je pisal v domači govornici svojega rojstnega kraja. V svojih poznejših delih pa se je vidno približeval knjižnemu jeziku – to posebno dobro kaže njegov „Marijin pasijon“.

Nekaj svojih pesnitev je Drabosnjak izdal v tisku. Prva je „Svoenji Obace“.

Najpomembnejše Drabosnjakovo delo pa so njegove verske ljudske igre, in sicer „Pasijon“, „Pastirska igra“ in „Igra od izgubljenega sina“. Znano je, da je Drabosnjak za svoje rojake prevajal knjige iz nemščine v slovensčino. Ob pomnkanju slovenskega čtiva je Drabosnjak prevajal, priredil in širil vse, za kar se je ljudstvo zanimalo.

Drabosnjakovo bukovištvo se je širilo med slovenskim ljudstvom v glavnem rokopisno – samo majhen del njegovega dela je prišel v tisk. Njegova bogata zapuščina pa še vedno ni povsem raziskana.

A.Š. Drabosnjak je umrl 22. dec. 1825, star komaj 57 let.

podobna kostanjsčini. Moram reči, da so se igralci kar dobro navadili – celo Sigi Kolter, ki je Podjunčan in zdaj živi v Bilčovsu“.

Pri igranju Dragaschnig ne vidi večjih težav – četudi je igra „stara“ že skoraj dvesto let. „Naš režiser Franci Končan se je dobro pripravil in tudi vzdušje med igralci je v redu – včasih je tako fletno, da se moramo vsi smejat“ in se že sami pogovarjamo v „Drabosnjakovih rajmah“.

Vendar: ali ne bi bilo lažje in bolj zanimivo igrati kaj sodobnega?

Hanzi Dragaschnig je prepričan, da je tudi Drabosnjaka mogoče interpretirati bolj sodobno, vendar pa se letošnja izvedba Pasijona skuša držati pristnega Drabosnjaka. „Mi na Kostanjah smo se obvezali, da bomo med drugim redno igrali tudi Drabosnjaka – saj je naš domačin – pri tem pa ne vidim večjih problemov: druge igranje iste igre vsako leto!“

Pasijon so igralci po 50-letnem premoru uprizorili že leta 1982: ali je zasedba zdaj ista?

„Seveda smo skušali nalogoriti „stare“ igralce, vendar pa nekateri iz časovnih razlogov niso utegnili, nekatere pa smo prepoznali vprašali“, je odgovoril Dragaschnig na očitek, „da so izključili igralce, ki so bližje SPZ“.

In še nekaj podatkov o uprizoritvi: režijo vodi Franci Končan iz Ljubljane, ki že dobro pozna koroško gledališko sceno (režiral je tudi „Pastirsko igro“). Sceno je izrisal Saša Kump iz Kranja, kostume pa je zasnovala univ. prof. Alenka Bartel (Akademija za gledališče, radio, film in televizijo) iz Ljubljane. Glasbo je izbral Lajko Milišavljevič, za ton in luč skrbijo inž. Heli Juch, Niko Kristof in Gabrijel Lipuš, za organizacijo pa tajnik KKZ Nužej Tolmajer.

dr. Štefka Vavti

Razvoj gospodarstva in naše zadrugne firme v prvih mesecih leta 1990

Rast bruto nacionalnega proizvoda v Avstriji je bila v prvih mesecih letošnjega leta še vedno na visoki ravni, namreč nekaj nad 3%. Za Avstrijo ter zahodno Evropo je pričakovati ugodno gospodarsko leto. Od julija dalje bo tudi v Vzhodni Nemčiji kot plačilno sredstvo veljala zahodnonemška marka. Zaradi tega ne pričakuje večjih pretresov, ker je ZR Nemčija dovolj bogata in ima dosti rezerv. Zaradi pričakovanih investicij v Vzhodni Nemčiji je pričakovati večji pritisk na trg kapitala, kar bi utegnilo pomeniti, da se bodo obrestne mere nekoliko dvignile.

Temu nasprotno kaže Markovičeva „šok-terapija“ za gospodarstvo v Jugoslaviji razno sliko. Medtem ko se je v glavnem v Narodni banki Jugoslavije nabralo nad 8 milijard dolarjev (okoli 100 milijard šil.) deviznih rezerv, gospodarstvu ne kaže dobro. Dnevno gospodarsko politiko spremljajo napovedani stečaji, nelikvidnost in pričakovano zmanjšanje nacionalnega proizvoda za približno 3%. Uvajanje tržnega gospodarstva je potrebno, čeprav se je v Jugoslaviji vse zelo podražilo. Cenejši je samo še benzin, za 2/10 vina pa plačaš v Ljubljani prav tako 30 dinarjev. Nova vlada v Sloveniji zaključuje inventuro in odkriva v gospodarstvu vedno nove mrljice. Ko bo inventura zaključena, napoveduje ukrepe.

Na Koroškem smo začuden nad težavami prej tako stabilnih mešanih podjetij z visokim odstotkom lastnega kapitala. Obir in Secar sta zaprta, Iskra v stečaju, Elan

pa v težavah. Sicer je v Avstriji res normalno, da gre letno približno 1% vseh podjetij v stečaj, toda če imajo od desetih mešanih podjetij težave kar štiri, je ta odstotek mnogo višji od povprečja. Zadrugno gospodarstvo ta razvoj spremlja z zaskrbljenostjo in si želi, da bi gospodarska reforma v Sloveniji čimprej obrodila sadove.

Zaupanje v naše zadrugne ustanove (zadrugne, posojilnice, zveza in zadrugne firme) se je tudi v prvih petih mesecih 1990 nadaljevalo.

Hranilne vloge pri posojilnicah se bodo povečale (brez obresti) z 1,039 milijarde na 1,055 milijarde (oz. za 1,6%), pri zvezi pa s 315 na 328 milijonov (oz. za 4%). Vloge ostalih nebančnih ustanov so se pri posojilnicah povečale z 81 na 97 milijonov ali za 20%. Tudi povpraševanje po kreditih je bilo veliko. Tako so se le-ti pri posojilnicah povečali za 28 milij. (7%), pri Zvezi-Bank pa skoraj za 200 milij. (30%). Bilančna vsota se je pri posojilnicah povečala za 1,3%, pri zvezi pa za 3,5%. Pri zvezi se je v prvih mesecih 1990 krepko povečal tudi plačilni promet z inozemstvom (plus 50%).

Pri zadrugah-marketih se je promet razvijal različno. Medtem ko so nekatere zelo povečale promet – ne nazadnje zaradi navala kupcev iz Slovenije – (Pliberk 125%, Brnca 50%, Škofiče 25%, Šentjakob 15%), pa je pri drugih zadrugah povečanje neznatno oz. nazaduje (Globasnica – 10%), Železna Kapla – 2%, Kotmara vas + 6%). Problem rentabilnosti pri nekaterih zadrugah je velik

in bo odvisno predvsem od poslovanja in drugih odgovornih, da ukrenejo vse potrebno zaboljšanje položaja.

Skoraj vse importno-eksportne firme, ki so v večinski lasti slovenskega združništva, so v prvih mesecih 1990 povečale svoj promet (Carimpex, Karanta, Sateco, Carfrigo, Carmetall, Carfema, Finex) in to kljub temu, da gospodarska situacija v Jugoslaviji ni najboljša. Kljub rigoroznim ukrepom v Jugoslaviji se je izvoz samo v Slovenijo v prvih štirih mesecih 1990 povečal za 22%, uvoz iz nje pa za 40%. Pri teh firmah pa ni pomemben samo promet, temveč predvsem dohodek in zagotovilo dobave in plačila. Zaradi znane situacije bodo morale vse bolj vztrajati na tem, da bodo plačila zajamčena z garancijami, akreditivi in s protidobavami.

Velja tudi omeniti, da se je v zadnjih 5 letih na Koroškem število zunanjetrgovinskih firm zvišalo z 80 na 240 (samo v zadnjih 6 mesecih je bilo ustanovljenih 80 novih). Tako podjetja odpirajo predvsem številni zasebniki iz Jugoslavije. Tako se Koroška oz. zlasti Celovec v zadnjih letih razvija v mednarodno trgovsko mesto za uvozno-izvozno ter tranzitne posle. To dejstvo pripomore k temu, da Koroška oz. Celovec tudi v drugem oziru postajata bolj odprta.

Torej, ugoden razvoj v Avstriji in zahodni Evropi, močno razburkan scenarij v Sloveniji in Jugoslaviji, katerega razplet bo vplival tudi na Koroško, blagodejen porast prometa zaradi kupcev iz sosednje države. Če bomo poslovni in imeli nekaj sreče, bi moralo biti l. 1990 uspešno in to kljub včasih črnim oblakom.

dipl. trg. J. Habernik
poslovodja ZSZ

Posojilnica-Bank Zila

V petek, 18. maja se je v prostorih poslovalnice v Ločilu zbralo na rednem obnem zboru lepo število članov Posojilnice-Bank Zila. Predsednik upravnega odbora Franc Wutti je med številnimi gosti pozdravil revizorko ZSZ mag. Katarino Kropiunig in višjega revizorja Franca Kristofa.

Po poročilih predsednika upravnega odbora ter predsednika nadzornega odbora mag. Marjana Galloba je Kropiunigova podala poročilo o izvedeni reviziji. Nadalje sta bila na dnevnem redu pregled in potrditev računskega zaključka za leto 1989.

Razveseljivo so glavni podatki iz bilance:
● bilančna vsota je porasla za 7,6% na 104,3 milij. šil.

Zadružni list

Informacije Zveze slovenskih zadrug ter v njej vključenih podjetij, zadrugnih marketov in posojilnic

Nove tehnične ureditve pri posojilnicah in Zvezi: Poslovanje še hitreje in učinkoviteje

V čem je ta napredek in kako koristi našim strankam?
1.) Vseavstrijski svobodni promet s tekočimi računi

Lastniki tekočih računov pri posojilnicah in Zvezi-Bank lahko sedaj dvigujejo s svojih kontov ali nanje vplačujejo pri vsaki Raiffeisnovi banki po vsej Avstriji. Tako lahko npr. študent, ki študira na Dunaju in ima konto pri naši posojilnici, brez nadaljnje dvičuje svojo stipendijo na katerikoli dunajski Raiffeisnovi banki. In če njegov oče vplača pri svoji domači posojilnici – v okviru svobodnega prometa – na njegov konto kako denarno vsoto, jo lahko ta študent v naslednjem trenutku dvigne na Dunaju. Edini pogoji so: predložitev uradne osebnostne izkaznice s sliko in evroček-karte ter kriptje konta. Dnevni dvig je omejen na 20.000 šilingov.

2.) Vseavstrijski svobodni promet s hranilnimi knjižicami:
Imetniki legitimiranih hranilnih knjižic ali anonimnih hranilnih knjižic z geslom lahko prav tako pri vsaki avstrijski Raiffeisnovi banki dvigujejo s svojih hranilnih kontov ali nanje vplačujejo. Omejitev dviga: 20.000 šil. (dnevno), omejitev dnevnega

vplačila: 100.000 šilingov. Po najnovšem imajo to pravico tudi inozemci, ki imajo pri eni naših posojilnic ali Zvezi-Bank svoj hranilni konto. 3.) Knjiženje na osnovi magnetnega traku (Datenträger)
Ta tehnična pridobitev je pomembna zlasti za pokojninske zavarovalnice in večje firme. Kako je bilo doslej? Če je npr. zavarovalnica preko svoje banke prenakazala upokojujencem pokojnino, je morala ta preko več bank preden je prispela na banko upokojujence. Ta večdnevna zamuda se z magnetnim trakom neha: sedaj knjiženje poteka direktno z banke zavarovalnice na konto, ki ga ima upokojujence pri svoji posojilnici. 4.) S.W.I.F.T.
To je mednarodna ustanova za prenašanje bančnih podatkov, mdr. prenakazil in akreditov. Zveza slovenskih

pomemben za tiste stranke, ki se zanimajo za vrednostne papirje in razvoj na blagovni borzi.

6.) ELBA (Electronic banking)
Z uvedbo ELBA imajo stranke posojilnic in zveze možnost, da s personalnim računalnikom (PC) ter preko navadnega telefonskega priključka same preverjajo najnovejše stanje svojega konta. Po telefonu lahko tudi prenašajo denar, kar omogoča še hitrejši potek tozadevnih bančnih poslov. Poleg tega lahko stranka na svojem računalniku vsak čas vidi, kakšni so tečajji valut, deviz in vrednostnih papirjev. Pogoj za koriščenje Electronic banking sta PC in telefonski priključek.

7.) Servis za društva
Naše posojilnice in zveza lahko našim društvom posredujejo poseben PC-program za pomoč pri upravljanju društva, kot npr. vodenje članskega imenika ali kasiranje članarine. Ta čas dela v Avstriji s takim PC-programom približno 180 društev s približno 200.000 članov.

Stefan Riegelnik
Jakob Blaschitz

Zadruga-Market Železna Kapla: razširitev poslovnega področja

S 1. jan. 1990 je Zadruga-Market Železna Kapla prevzela poslovne prostore Kmečke gospodarske zadruge Dobrla vas in od tedaj dalje vodi to posojilnico kot svojo podružnico. Na obnem zboru Kmečke gospodarske zadruge Železna Kapla, ki je bil 5. junija t.l. v njenih poslovnih prostorih, je bilo sklenjeno, da se od 1. julija dalje tudi Kmečko-gospodarska zadruga v Globasnici priključi kapelski zadrugi s tem, da ta prevzame vse njeno poslovanje in jo od tega datuma dalje vodi kot svojo podružnico.

Kmečki gospodarski zadrugi v Globasnici in Dobrli vasi pravno sicer obstajata še naprej, vendar pa je vse poslovanje in tudi vse sodelavce prevzela Kmečka gospodarska zadruga v Železni Kapli. Vzrokov za to sodelovanje je več. Kot glavni pa veljajo skupen in bolj efektiven nakup, racionalnejše poslovanje pri stroških skladiščenja, boljše načrtovanje dostav in s tem boljše koriščenje prevoznih sredstev, med-

sebojna pomoč pri personalu ter ne nazadnje skupno in strokovno vodstvo. Konkurenčni veter veje vse ostreje, povsod nastajajo velike površine prodajnih centrov, zato je potrebno, da se tudi naše zadrugni prestrukturira in reorganizira. Predsednik upravnega odbora Vladimir Prušnik je na obnem zboru pozdravil nad 40 zadrugnikov ter podal svoje poslovno poročilo, iz katerega je bilo razvidno, da se je zadruga Železna Kapla v zadnjih treh letih dobro razvijala in stalno povečevala svoj promet. V letošnjem letu se prav zdaj končuje mala dogradnja in bo zato prodajni prostor nekoliko večji in lepši. Promet je v zadnjem letu narasel na skoraj 16 milij. šilingov, z vajenci vred pa je bilo 8 zaposlenih. Poleg zadruge gradi nove prodajne prostore tudi kapelski Konsum, kar bo kupcem omogočilo še lažjo primerjavo kakovosti in cen. Poslovodja Jožko Maloveršnik je bil mnenja, da bo v Železni Kapli s tem nastal nekaj nakupovalni center, od katerega lahko pridobi tudi zadruga.

Predsednik nadzornega odbora Johan Sadolšek je apeliral na vse člane in odbornike, da propagirajo zadrugo, da posebno nameščenci pazijo na zunanjo čistočo, odborniki pa naj bolj resno opravljajo svoje funkcije in redno prihajajo na seje. Ker kapelska zadruga vodi oz. bo vodila kot podružnici prodajne prostore v Globasnici in Dobrli vasi, so člani zadruge pri volitvah to spremenbo že upoštevali in v upravnih in nadzorni odbor zadruge izvolili tudi člane iz teh dveh okolišev. Soglasno

Kljub pozitivnim rezultatom pa bo morala posojilnica še naprej skrbeti za izboljšanje rentabilnosti in učinkovitosti donosnosti.

Ob zaključku obnega zbora so bili navzoči člani in gostje povabljeni na prireditev, ob katerem so se pogovarjali v prijetnem vzdušju.

Hanzi Warum

Občni zbori

Posojilnica-Bank Borovlje

V petek, dne 6. 4. 1990, je imela svoj redni občni zbor Posojilnica-Bank Borovlje. Predsednik upravnega odbora Janko Oitzl je pozdravil navzoče člane ter zastopnika Zveze slovenskih zadrug, poslovodjo Mirka Kunčiča ter višjega revizorja Franca Kristofa. V uvodnih besedah je dejal, da je letošnji občni zbor jubilejni, kajti z zaključkom poslovnega leta 1989 praznujemo 100-letnico delovanja slovenskega združništva v občini Borovlje in zato Posojilnico-Bank Borovlje kot pravno naslednico glinjske Hranilnice in posojilnice lahko imenujemo najstarejši kreditni zavod v območju spodnjega Roža.

Predsednik je poročal o uspešni dejavnosti upravnega odbora, da so seje potekale redno ter se odbornikom zahvalil za dobro sodelovanje. Uspehi so vidni na vseh področjih: promet se je zvišal za 445 milij. šil. – to je za 26%, bilančna vsota za 19,1 milij. šil. na skupno 256,5 milij. šil. Prav tako so se nasproti lanskemu letu povečala izposojila za 38%. Večina izposojil pri Posojilnici-Bank Borovlje je odobrenih proti vknjižbi, poročstvu ter bančnim garancijam, tako da so vlagatelji lahko prepričani, da je njihov denar dobro in varno naložen.

Dobiček za poslovno leto 1989 je znašal 6,847 milij. šil. in s tem se je izguba iz prejšnjih let znatno znižala na še odprti 9,696 milij. šil. Lastni kapital Posojilnice-Bank Borovlje z 31. 12. 1989 znaša 6,3 milij. šil. ali 2,52% od osnove za izračunavanje jamstvenega kapitala po § 12 ZKG. Jamstveni kapital znaša 19 milij. šil. ali 7,65% od osnove za izračunavanje jamstvenega kapitala. Posojilnica ima torej predpisom odgovarjajoči jamstveni kapital, ki naj bi znašal 4,5%. Prav tako ima posojilnica po § 15 ZKG osnovna sredstva pokrita z lastnim kapitalom.

Na osnovi poročil in podatkov je občni zbor upravnemu in nadzornemu odboru ter poslovodstvu izrekel razrešnico z zahvalo za uspešno delovanje. V preteklem poslovnem letu pa so na novo preuredili tudi poslovni prostor v banki, tako da so dani vsi pogoji za diskretno opravljanje vseh bančnih poslov. Prav tako so na novo prekrili streho hiše, v kateri deluje posojilnica, v prihodnjih mesecih pa bodo na novo uredili tudi zunanjo fasado stavbe. Ob koncu svojega poročila se je predsednik za vso strokovno pomoč in dobro sodelovanje zahvalil tudi Zvezi-Bank v Celovcu.

Zahvalil pa se je tudi vsem nameščencem in poslovodstvu za vestno delo in pridni skupni banki, saj rezultati ob koncu poslovnega leta izkazujejo zares prav dobro gospodarjenje.

Zahvala za zaupanje pa

velja tudi vsem članom, vlagateljem in poslovnim partnerjem. Z njim brezdvomno potrjujejo pravilnost naše združnogo gospodarske politike.

Predsednik nadzornega odbora Valentin Goričnik je poudaril, da je bil nadzorni odbor sproti obveščen o tekočem delovanju in poslovanju in da je imel več svojih in skupnih sej. Na osnovi bilančnih števil ter poslovnega uspeha pa lahko ugotovimo, da tudi v bodoče lahko zapamemo v našo že 100 let staro slovensko bančništvo v občini Borovlje.

Občni zbor je soglasno potrdil računski zaključek za poslovno leto 1989. Ker pa so bile na dnevnem redu tudi volitve, je soglasno izvolil sledeča odbora:

Upravni odbor: predsednik: Janko Oitzl, upokojenec, Borovlje; podpredsednik: Mirko Kunčič, poslovodja, Žihpolje; odborniki: Melchior Verdel, delavec, Borovlje; Johannes Schaschl, učitelj, Trata; mag. Peter Waldhauser, uradnik, Poden; Franc Kelih, poslovodja, Sele; Hanzi Millonig, učitelj, Svetna Vas; Lorenc Tschertout, kmet, Slov. Plajberk; mag. Lori Müller,

kmet, Šentjanž; dipl. inž. Hanzi Čertov, namestnik, Sele-Srednji Kot; Gertrude Kraxner, poslovodkinja, Celovec.

Nadzorni odbor: predsednik: Valentin Goričnik, upokojenec, Glinje; podpredsednik: dr. Franz Wutti, zdravnik, Borovlje; odborniki: Hanzi Oraže, delavec, Resnica/Borovlje; Hubert Ogris, delavec, Šmarjeta; Andrej Kunčič, kmet, Pšinja vas; Andrej Woschnak, kmet, Borovlje; Michael Hafner, upokojenec, Šentjanž.

Vsi odborniki so bili izvoljeni soglasno, pravtako so vsi sprejeli funkcije. Da pa je Posojilnica-Bank Borovlje povezana tudi s podeželjem, dokazuje naše poslovalnice v Šmarjeti in Šentjanžu v R., kjer poslujemo poljedno, ter poslovalnica v Brodih pri Malleju ob Ljubljanski cesti s celodnevним poslovanjem.

Posojilnica pa je z večjo denarno vsoto podprla tudi kulturna in športna društva v našem poslovnem območju.

Predsednik Oitzl je občni zbor zaključil z željo, da bi se Posojilnica-Bank Borovlje tudi v bodoče ugodno razvijala in koristila domačemu gospodarstvu.

Franc Kelih

Posojilnica-Bank Celovec

Prejšnji petek, 8. junija je Posojilnica-Bank Celovec izvedla svoj redni občni zbor, na katerem so njeni člani obravnavali in sklepali o delovanju v poslovnem letu 1989. Predsednik upravnega odbora prof. Franc Brežjak je poleg navzočih članov pozdravil tudi zastopnika revizijske zveze VR Franca Kristofa. V svojem poročilu je prof. Brežjak mdr. poudaril, da je bilančna vsota Posojilnice-Bank Celovec z 31. 12. 1989 znašala 133 milij. šilingov (leta 1988: 115 milij.) ter da je čisti dobiček znašal 596.000 šilingov (1988: 116.000). Pravtako je v letu 1989 naraslo število članov z 389 na 402 in deležev (z 4,994 na 5,741). Prof. Brežjak pa je tudi opozoril na upadanje vlog v prvih petih mesecih poslovnega leta 1990. „Pritisk drugih bank v zvezi z obrestmi je velik“, je menil prof. Brežjak. Nadalje je udeležence obnega zbora seznanil, da se popravljajo okna in zunanja fasada poslojnice, ki je last posojilnice, in da bodo ta popravila stala milijon šilingov.

Računski zaključek za leto 1989 je podrobneje predstavil poslovodja Aleš Šimenc. Hranilne vloge in vloge na tekoči račun so v letu 1989 porasle za 13,5% na 120,9 milij. šilingov, volumen izposojil je porasel za 9,6% na 65,6 milijona, bančni obratni uspeh je znašal 2,5 milij. šilingov, višina jamstvenega kapi-

tala pa ustreza zahtevam zakona o kreditnem gospodarstvu. Izpolnili so tudi zahtevo revizijske zveze, da je zaradi povečanja obsega poslovanja treba zaposliti dodatno osebo.

Na osnovi poročila prvega kvartala 1990 poslovodja Aleš Šimenc pričakuje tudi za letošnje leto lep poslovni uspeh. Svoje poročilo pa je Šimenc zaključil s pozivom: „Primarni cilj naše zadruge mora biti krepitev lastnega kapitala.“

Predsednik nadzornega odbora Matevž Wakounig je poročal, da je poslovanje potekalo vestno oz. da se pozitivno delovanje celovške posojilnice nadaljuje. Tako je npr. leta 1982 bilančna vsota znašala 55 milij. šilingov, l. 1989 pa je narasla na 133 milijonov. Izgubo iz leta 1982 v višini 12,75 milijona so do leta 1989 uspešno zmanjšali na 5,9 milij. šilingov.

Revizijsko poročilo za leto 1988 (za poslovno leto 89 revizija še ni zaključena) je podal VR Franc Kristof. V imenu revizijske zveze se je zahvalil vsem odbornikom, poslovodjem in nameščencem posojilnice za konstruktivno sodelovanje z revizijsko zvezo in posojilnici čestital za njeno uspešno delovanje. Dejal je: „Leto 1989 je Posojilnica-Bank Celovec zaključila z najvišjim bančnim obratnim uspehom ter z najvišjim procentualnim porastom bilančne vsote med vsemi našimi posojilnicami.“

Andreju Rapoldu v spomin

V soboto, dne 31. marca 1990, je po krajši težki bolezni umrl predsednik Posojilnice-Bank Železna Kapla, Andrej Rapold, p. d. Pasterkov oče iz Bele. Star je bil 76 let. Rajnega smo poznali kot pridnega kmeta, zavzetega združnika in skrbnega predsednika kapelske posojilnice.

Že leta 1947 je rajni Andrej Rapold postal odbornik slovenske posojilnice v Železni Kapli, leta 1957 pa je prevzel mesto predsednika, kar je z veliko zavzetostjo ostal do svoje smrti. V njegovi predsedniški dobi je rajni žrtvoval veliko časa za domačo posojilnico ter se vedno zavedal svoje odgovorne naloge.

Zelo se je prizadeval, da je prišlo do gradnje podružnice v Miklavčevem ter do izgradnje novih prostorov v Železni Kapli. Pri svojem delovanju v zadrugi in posojilnici v Železni Kapli pa je Andrej Rapold pomagal tudi pri razvoju kulturnega delovanja v domači občini.

Dragi Andrej, zahvaljujemo se ti za vse tvoje skrbno delo. V našem spominu boš ostal vzgled kot dolgoletni predsednik naše domače Posojilnice-bank Železna Kapla.

Zakaj „Združenje poslovođij in prokuristov koroških posojilnic“?

Decembra 1988 je bil ustanovni občni zbor „Združenja poslovođij in prokuristov koroških posojilnic“, kratko poslovođsko združenje. Predsednik združenja je poslovođa Posojilnice-Bank Celovec Aleš Šimenc. O ciljeh in delovanju združenja se je z njim pogovarjal Janko Kulmesch.

Zadružni list: Zakaj se je ustanovilo poslovođsko združenje in kdo je bil pobudnik ustanovitve?

Aleš Šimenc: Pobudnik je bil direktor pliberške posojilnice Joško Nachbar. Do ustanovitve združenja pa je prišlo predvsem zato, ker so posamezne posojilnice čutile nujno potrebo po obravnavanju skupnih problemov in usklajenem reševanju le-teh.

Zadružni list: Kateri so ti problemi?

Aleš Šimenc: To so npr. vprašanja konzorcijskih posojil, nadalje problematika obrestovanja hranilnih vlog ter kreditov. Poseben problem predstavlja tudi skupna nabava reklamnega materiala.

Zadružni list: So lahko člani združenja samo poslovođje naših posojilnic?

Aleš Šimenc: Ne. Kot že uradno ime pove, so člani lahko tudi prokuristi posojilnic; doslej so včlanjeni trije. Poleg tega obstaja še možnost podpornega članstva. Trenutno imamo 23 rednih članov ter enega podpornega, namreč predsednika ZSZ Mihija Antoniča.

Zadružni list: Kako pa se združenje financira?

Aleš Šimenc: Vsak član mora plačati letno 500 šilingov članarine. Vrh tega bi si želeli še več podpornih članov, kajti naše delovanje se financira izključno iz članarine rednih ter podpornih članov.

Zadružni list: Koliko srečanj je poslovođsko združenje imelo doslej?

Aleš Šimenc: Lani novembra smo v pliberški posojilnici

organizirali srečanje z vsemi odvetniki, s katerimi sodelujejo naše posojilnice. Dr. Matevž Grlic je predaval o problemih v zvezi z eksekucijami; nadalje smo z odvetniki diskurirali o raznih praktičnih vprašanjih v zvezi z izterjavo kreditov. Drugo srečanje pa je bila božičnica v Celovcu, kamor smo povabili tudi predsednike ter ostale nameščence posojilnic.

Zadružni list: Kakšen pa je odnos poslovođskega združenja do Zveze slovenskih zadrug? So poslovođje ZSZ tudi člani združenja?

Aleš Šimenc: Ne. V združenje so vključene zgolj posojilnice. Odnos do zveze je dober ter korekten. Zlasti z direktorjem dipl. trg. J. Habernikom se lahko odkrito in konstruktivno pogovoriš o odprtih vprašanjih, ki tarejo posamezne posojilnice. Naš podporni član ter predsednik ZSZ Mihael Antonič pa nam je na ustanovnem občnem zboru obljubil vso podporo.

Zadružni list: Kakšni so načrti za bodoče delovanje?

Aleš Šimenc: V prvi vrsti organiziranje strokovnih seminarjev. Tako bomo letos jeseni organizirali seminar o ocenjevanju nepremičnin. Nadalje nameravamo povabiti revizorje ZSZ in z njimi prediskurirati vprašanja, pri katerih obstajajo različna gledanja med revizorji in poslovođji. Načelno sem mnenja, da naloga revizije ni samo ugotavljanje pomanjkljivosti, temveč tudi svetovanje; le tako je mogoče najti najboljše rešitev odprtih vprašanj.

Zadružni list: Kako kot predsednik poslovođskega združenja ocenjuješ bodočnost naših posojilnic? Čemu je treba pri bodoči poslovni politiki posvetiti še posebno pozornost?

Aleš Šimenc: Enote z bilančno vsoto pod 100 milij. šilingov bo treba na vsak način fuzionirati. Še vedno je zelo pomanjkljiva tudi reklamna dejavnost. Nadalje

nam jugoslovanski trg postavlja nove oz. dodatne zahteve – sploh, če pomislimo, da avstrijske banke ena za drugo (tako npr. celovška Hypo) odpirajo v Sloveniji svoje poslovanke. Najbolj pomembno pa bo povečanje lastnega kapitala, zlasti z ozirom na pričakovano priključitev k Evropski skupnosti. Najmanj, kar za to potrebujemo, je čim več novih članov. Te pa bomo najlažje pridobili s tem, da jim bomo ponudili deleže, ki jih bomo tudi obrestovali.

Zadruga-Market Škofiče

V petek, 1. junija 1990, so imeli svoj redni občni zbor člani Kmečke gospodarske zadruge Škofiče.

V poročilih predsednika upravnega odbora Rudija Maierhoferja in predsednika nadzornega odbora Draga Pörtscha je bilo mdr. ugotovljeno, da je KGZ po zadnjem občnem zboru kupila od Posojilnice-Bank Hodiše-Škofiče vse nepremičnine, zgradila novo posojilnično poslopje v Škofičah in ga ji dala v najem. Financiranje tega je omogočila predvsem Zveza slovenskih zadrug v Celovcu s tem, da je v ta namen dala kredite pod ugodnimi pogoji. Vrednost vseh teh nepremičnin skupaj s poslopjem znaša okoli 8,5 milijona šilingov.

Iz računskih zaključkov, ki so bili sprejeti soglasno, je razvidno, da je poslovni uspeh v zadnjih dveh letih – zaradi visokih odpisov za poslopja in obresti za kredite – nazadoval, da pa prvo četrtletje leta 1990 izkazuje spet pozitiven razvoj. Promet v letu 1989 je znašal 15,6 milijona šilingov (leta 1987: 14,1 milij.). Revizor ZSZ Hanzl Dragaschnig pa je v svojem revizijskem poročilu ugotovil, da zadruga deluje s pozitivnim cash flowom.

Na občnem zboru so bila

Odbor „Združenja poslovođij in prokuristov koroških posojilnic“:

Predsednik: Aleš Šimenc (Posojilnica-Bank Celovec)

Podpredsednik: Traudi Kraxner (Posojilnica-Bank Borovlje)

Odborniki: Pepca Katnig (Posojilnica-Bank Zila), Joško Plesnik (Posojilnica-Bank Podjuna), Franc Kristof (Posojilnica-Bank Bilčovs), Janko Ottowitz (Posojilnica-Bank Sentjakob), Marjan Pečnik (Posojilnica-Bank Pliberk)

potrjena tudi nova pravila, ki ustrezajo novim predpisom avstrijskega zakona o zadružništvu in spremenjenim poslovnim potrebam. V tem sklopu so udeleženci občnega zbora sklenili tudi spremembo imena zadruge. Novo ime se glasi: Zadruga market Škofiče, registrirana zadruga z omenjenim jamstvom. (Doselej se je glasilo: „Kmečka gospodarska zadruga Škofiče, registrirana zadruga z omejenim jamstvom“.)

Na dnevnem redu so bile tudi volitve upravnega in nadzornega odbora. Novi predsednik upravnega odbora je Herman Jäger, nadzornega pa Drago Pörtsch. Za podpredsednika upravnega odbora je bil izvoljen Rudi Maierhofer. Ostali odborniki UO pa so: Valentin Pitschek, Joško Perdacher, Hanzl Kanžian, Maks Kanžian, Jozi Pitschek ml. in Stanko Pörtsch. Za podpredsednika nadzornega odbora je bil izvoljen Ernst Pitschek, ostali odborniki pa so: dr. Valentin Kakl, Matevž Kakl in Martin Rekar st.

Novo izvoljeni predsednik Herman Jäger se je udeležencem občnega zbora zahvalil za izkazano zaupanje. Predvsem pa je vse zadružnike pozval, naj se v čim večji meri ter čim bolj dosledno prizadevajo za pristop novih članov.

Dr. Hellmuth Klauhsu v spomin

Pred nekaj tedni je prišla z Avstrijske narodne banke na Dunaju nenadna vest, da je po operaciji nepričakovano umrl predsednik Avstrijske narodne banke dr. Hellmuth Klauhs.

Mesto predsednika te nadvse pomembne finančne ustanove je prevzel šele pred nekaj več kot enim letom. Bil je v 63. letu starosti. Ob njegovi nenadni smrti sem v imenu Zveze slovenskih zadrug v Celovcu poslal Avstrijski narodni banki in svojem umrlega žalni telegram.

Pred nastopom svoje službe predsednika Avstrijske narodne banke je

bil dr. Hellmuth Klauhs dolga leta predsednik upravnega odbora Genossenschaftliche Zentralbank AG, zdaj Raiffeisen Zentralbank Österreich AG, in generalni direktor Avstrijske Raiffeisnove zveze na Dunaju.

Dr. Hellmuth Klauhs je bil slovenskemu zadružništvu na Koroškem zelo naklonjen. Ko mu je slovensko zadružništvo v zvezi s Posojilnico-Bank v Borovljah prvič signaliziralo težave, je imelo avstrijsko zadružništvo pod njegovim vodstvom za to razumevanje in je nekaj prispevalo iz garancij-

skega sklada. Ko pa se je izkazalo, da je škoda pri PoBo znatno večja kot je bilo najprej ugotovljeno, je tudi tedaj – takrat že drugič – zagovarjal, da je treba slovenskemu zadružništvu na Koroškem pomagati, pa četudi je moral zaradi tega premagati marsikateri odpor.

Bil je globoko predan ideji zadružništva, ki vsebuje tudi pojem solidarnost. Pomoč mu je bila nekako samoumevna in se po njej ni obnašal oblastno – češ, zdaj ste prejeli nekaj denarja, zato pa morate delati tako kot jaz velevam; vedno je upo-

števal našo posebno situacijo na južnem Koroškem in razumel potrebo po pomoči. Ni se ravnal po načelu, da je treba tistemu, ki je na tleh, pobrati še zadnje in ga tako ponižati tudi v njegovem člove-

škem dostojanstvu, kot bi to storili mnogi drugi. Kot velik humanist je ravnal po načelu skromnosti in hkrati velikodušnosti.

Dr. Hellmutha Klauhsa bo avstrijsko bančništvo težko nadomestilo. Ostal nam bo v spominu kot pravi zadružnik z vsemi odlikami združne zamisli. Na letnih generalnih skupščinah, kjer smo se zbrali, ni nikoli pozabil omeniti, da je za vso zadružno delo potreben tudi blagoslov od zgoraj.

Dr. Hellmutha Klauhsa bo slovensko zadružništvo na Koroškem ohranilo v častnem spominu.

Michael Antonič,
predsednik ZSZ

Osnutek nove odredbe o varstvenih območjih talne vode: Bo dežela ogrozila obstoj kmetov?

Ta čas je v javni razpravi osnutek odredbe deželnega glavarja o varstvenih območjih talne vode na Koroškem (Kärntner Grundwasserschongebietsverordnung). S to odredbo naj se zagotovi trajno zavarovanje nahajališč talne vode na Koroškem. Prepreči naj se onesnaževanje talne vode s katerimikoli snovmi in organizmi, ki bi ogrozili kvaliteto vode in s tem tudi zdravje ljudi. Zagotovi naj se oskrba prebivalstva in gospodarstva z neoporečno pitno in uporabno vodo.

Skupaj je predvidenih 19 varstvenih območij, kjer so nahajališča talne vode na Koroškem. Varstvena območja nameravajo razdeliti na pasove prvega in drugega reda (Kernzonen und Außenzonen), v katerih bodo veljale bolj ali manj stroge varstvene določbe.

Na južnem Koroškem so to področja Pece, Podjune, vzhodno od Celovca, Gur, srednjega Roža, Beljaške kotline in spodnje Ziljske doline. Torej več kot dve tretjini vseh kmetijskih površin.

Znotraj teh območij bodo za različne vrste koriščenja tal veljale posebne varstvene določbe. Za področje kmetijsko obdelovalnih tal sedanji osnutek odredbe predvideva celo vrsto močno omejevalnih posegov v dosedanja načina kmetovanja. Tako predvideva omejevanje gnojenja rastlin z mineralnimi in organskimi gnojili (gnoj, gnojevka) brez natančne formulacije.

Kmetijska zbornica zato zahteva upoštevanje zvezne

novele vodnega prava (Wasserrechtsgesetznovelle 1990), ki dovoljuje maksimalno gnojenje 175 kg čistega dušika (N)/ha na njivah in 210 kg čistega dušika (N)/ha na travnikih. Z organskimi gnojili pa se lahko (en) ha kmetijske površine gnoji z gnojem od 3,5 glave velike živine. Kmetom, ki pa imajo v tem času na ha površine višji stalež živine, pa naj se izplača odškodnina. Prizadeti so namreč samo mali kmetje z intenzivno živinorejo. Na Koroškem je 465 kmetij s 1686 ha reducirane kmetijske površine, ki ima več kot po 3,5 glave velike živine/ha. Ti podatki kažejo, da je previsoka koncentracija v živinoreji na Koroškem samo „punktualna“, nikakor pa ne splošen pojav.

Odredba nadalje predvideva omejevanje smiselne uporabe sredstev za varstvo rastlin (pesticidov) proti škodljivcem in plevelu, brez katerih danes uspešno obdelovanje kmetijskih površin ni več mogoče. Odredba o varstvenih območjih talne vode

na Koroškem naj zato upošteva novi zakon o varstvu rastlin, ki že sam prepoveduje vse aktivne snovi, ki bi lahko ogrozile talno vodo. S 1. 7. 1991 bo zato prepovedana tudi uporaba atrazina.

Ostrejši predpisi se predvidevajo tudi pri kmetijskih poslopih, silosih, gnojiščih, jamah za gnojevko itd., torej pri konzerviranju in skladiščenju krme in silaže ter organskih gnojil (gnoja, gnojevke).

Če bo koroški deželni zbor sedanji predlog odredbe za varstvo talne vode potrdil, bo to pomenilo močno omejitev kmetovanja in ekonomsko ogroženost kmetov na teh področjih. Stanovsko zastopstvo kmetov (kmetijska zbornica) zato s stvarnimi argumenti zahteva spremembo odredbe v smislu varstva talne vode in ohranitve gospodarske neodvisnosti kmetov. Za morebitno škodo pa zahteva celotno odškodnino in podporo prizadetim kmetom z direktnimi subvencijami. Vsem kmetijam, ki bodo na področju varstvenih območij talne vode, naj se tudi zmanjša osnovna vrednost in s tem zniža davčna obremenitev.

**Zbornični svetnik
Štefan Domej**

Hotel Obir v Železni Kapli

Lep primer sodelovanja zadružništva z zasebnikom

V Železni Kapli že preko deset let deluje Južnokoroška turistična družba s svojim hotelom Obir. Ob ustanovitvi družbe so bili njeni lastniki slovenske zadružne ustanove (Zveza slovenskih zadrug, Posojilnica-Bank Železna Kapla ter Posojilnica-Bank Globasnica) in deset zasebnikov iz Železne Kaple, nato pa sta bili večinski lastniki hotela firmi Emona iz Ljubljane ter Alpetour iz Škofje Loke.

Vsa leta je hotel posloval s precejšnjim primanjklajem, tako da se ga je v letih nabralo nekaj manj kot 20 milijonov šil. Hotel so v teh letih vodili poslovodje, ki so jih imenovali te firme v Sloveniji. Nastale izgube so pokrivali te firme in deloma tudi naše zadružne ustanove. Pred dvema letoma sta firmi Alpetour in Emona javili, da nista več pripravljeni poravnati nadaljnjih izgub in zanje vlagati v hotel dodatni denar. Nato so koroški družbarniki za poslovodjo predlagali domačina g. Heinza Haderlapa. Z njim je bila sklenjena službena pogodba, ki je predvidevala dobro stimulacijo, če izgubo znatno zmanjša oziroma posluje brez nje. V prvem letu njegovega vodenja je imel hotel le še majhno izgubo, poslovno leto 1989 pa je zaključil že z majhnim dobičkom.

Ker po mnenju večine odbornikov v slovenskem zadružništvu hotelov in gostiln ni mogoče voditi v zadružni

obliki – to dokazujejo primeri nekaterih zadružnih gostiln in tudi hotela Korotan –, je Heinz Haderlap pred nedavnim prevzel delež Emona Ljubljana pri Južnokoroški turistični družbi in bo tako odslej hotel Obir vodil kot solastnik. Za občino Železno Kaplo je po zaprtju Tovarne celuloze Obir izdelan turistični projekt, ki predvideva posebne stimulacije za izgradnjo in izboljšanje kvalitete turističnih objektov. Tako bo verjetno možno modernizirati tudi hotel Obir in morda celo misliti na morebitno razširitev s kako depandanso.

Zveza slovenskih zadrug, posojilnici Železna Kapla in Pliberk ter ostali zasebniki pa bodo še naprej ostali družbarniki Južnokoroške turistične družbe – hotela Obir. Namen zadružništva obstaja med drugim tudi v tem, da pospešuje gospodarstvo svojih članov – zasebnikov in s tem prispeva k razvoju tiste regije, kjer ima zadruga svoj sedež.

Hak

Problematika ljubiteljstva v davčnem pravu

Ljubiteljstvo (nemško „Liebhaberei“) šteje med najbolj problematična področja na davčnem sektorju. Za tem prijetnim izrazom se skrivajo boji, tragedije ter druge neprijetnosti finančnega življenja.

Kaj je pravzaprav ljubiteljstvo? Pod tem pojmom davčni zakonodajalec smatra vir dohodkov, ki povzročajo samo izgube in po vsej verjetnosti nikoli ne bo prinesel dobičkov. Ker pa se davki plačujejo samo v primerih, kjer nastajajo tudi dobički, je ljubiteljstvo za finančni urad neprijetna stvar. To pa zato, ker od ljubiteljstva – zaradi izgub – ne more pričakovati davkov. Pod ljubiteljstvo se lahko štejejo vsi podjetniški dohodki, ki so zapisani v zakonu o dohodnini. V praksi pa sta za ljubiteljstvo zanimiva samo dva vira dohodkov in sicer:

- dohodki iz obrtniškega obrata (Einkünfte aus Gewerbebetrieb);
- dohodki od najemnine ter zakupnine (Einkünfte aus Vermietung und Verpachtung).

Predvsem pri teh vrstah dohodkov obstaja možnost, da dolga leta nastajajo samo izgube in se šele v poznejših letih iztržijo prvi dobički. Pomislite samo na obrat, ki je

še le začel obratovati. V prvih letih bo podjetniku po vsej verjetnosti (zaradi visokih investicij) prinašal samo izgube in bo šele pozneje ustvarjal dobiček.

Zakaj finančni urad ne mara ljubiteljstva?

Kot sem prej omenil, podjetnikom, ki izkazujejo izgubo, ni treba plačevati davkov na donos (Ertragssteuern), kot npr. dohodnine (Einkommensteuer). Če se podjetje organizira kot kapitalna družba (npr. družba z omejenim jamstvom) in prav tako izkazuje izgubo, mu v letih izgube ni treba plačevati davka na dohodke pravnih oseb (Körperschaftsteuer). Iz tega razloga skuša finančna uprava omenjena podjetja smatrati kot ljubiteljska.

Taka situacija je na finančnih uradih dostikrat privedla do nepravilnih odločitev. Finančni urad je podjetja, ki so nekaj let izkazovala bilančno izgubo, ocenil za „ljubiteljska podjetja“. Posledica tega je bila, da ta podjetja po tej oceni finančnega urada dejansko niso več obstajala (iz davčnega vidika). Marsikomu se bo to zdelo ugodno, ker si bo mislil, da se je podjetje preko ljubiteljstva končno znebil finančnega urada. Toda ta situacija ni ugodna, ker morajo ljubiteljska podjetja

(pa čeprav ne plačujejo dohodnine oziroma davka na dohodke pravnih oseb) finančnemu uradu povrniti celotni predhodni prometni davek (Vorsteuer) – to pa je lahko lep kup denarja.

Lahko si predstavljate, da so podjetniki finančni urad (iz zgoraj omenjenih razlogov) „bombardirali“ s prizivi.

Ta nezadovoljliva situacija (tako za financarje kot za podjetnike) je zvezno ministrstvo za finance prisililo, da bo v naslednjih tednih izdalo povsem novo uredbo o ljubiteljstvu (Liebhabereiverordnung), ki naj bi dokončno odpravila negotovo pravno situacijo.

Kaj določa nova uredba o ljubiteljstvu?

Bralecu „Zadružnega lista“ lahko posredujem najnovejšo informacijo te uredbe, ki so – za vsakega davčnega strokovnjaka – pravzaprav senzacionalne. Nekatera podjetja v bodoče dejansko sploh ne bodo več ocenjena kot ljubiteljska, pa čeprav bodo poslovala z izgubo.

Taka podjetja so:

- podjetja, ki opravljajo za celotno gospodarstvo pomembne dejavnosti (npr. na področju infrastrukture, turizma in podobno);
- podjetja, ki se vzdržujejo (kljub izgubam) iz vzrokov

rentabilnosti. Pri drugih podjetjih bo moral podjetnik sam dokazati (doslej mu je morala finančna uprava dokazati, da je deloval negospodarsko), da je v bodoče v stanju poslovati z dobičkom. To bo moral dokazati predvsem takrat, če bo vodil podjetje, ki se ukvarja s športnimi dejavnostmi ter dejavnostmi, ki v prvi vrsti služijo lastnemu zadovoljstvu in so mu doslej prinašala samo izgube. Taka podjetja lahko finančni urad teoretično takoj okvalificira kot ljubiteljska.

Primer: Odvetnik si iz ljubiteljstva kupi kmetijo. Ker na njej „prigospodari“ samo izgube, si jih letno nadomesti z dobičkom od odvetniške pisarne. Zato si lahko vsako leto svoj konjiček (kmetijo) financira iz davkov, ki jih manj plačuje zaradi izgub na kmetiji.

V tem primeru lahko finančni urad „izgubo iz kmetije“ takoj oceni kot posledico ljubiteljstva, tako da je odvetnik ne more več kompenzirati z dobičkom od odvetniške pisarne. S tem pa si tudi ne more več prihraniti davkov.

Pri vseh drugih podjetnikih (razen pri tistih, ki imajo dohodke od najemnine ali zakupnine) mora finančni urad počakati vsaj prvih pet let. Šele po petih letih (izgube) sme razsojati, ali je podjetnikova dejavnost ljubiteljska ali ne. Pri tem tehtanju

mora finančna uprava upoštevati sledeče kriterije:

- višina in nadaljnji razvoj izgub;
- primerjava z drugimi podjetji;
- katere storitve nudi podjetje;
- management v podjetju.

Če se financarji (po oceni teh kriterijev) odločijo za ljubiteljstvo, se davčne posledice štejejo šele od 6. leta dalje. Vse izgube v prvih petih letih ostanejo podjetniku. Če pa se finančni urad po upoštevanju omenjenih kriterijev ni odločil za ljubiteljstvo, lahko podjetnik še naprej izkazuje izgubo, v tem primeru pa mora računati s tem, da bo finančni urad že v prihodnjih letih znova preveril vso strukturo podjetja.

Posebna izjema velja za tiste podjetnike, ki dajejo v najem oziroma v zakup in imajo iz te dejavnosti temu primerne dohodke (Einkünfte aus Vermietung und Verpachtung). Pri teh se je finančna oblast odločila za nenaadno velikodušno interpretacijo ljubiteljstva. Po njej mora finančni urad v obdobju 35 (!) let opazovati, ali so dohodki pozitivni ali ne. Šele po 35 letih lahko tako dejavnost (če je bila vseskozi negativna) oceni kot ljubiteljsko. Kako pa naj bi to formalno potekalo, pa do danes še nihče ne ve.

dr. Marian Wakounig

Datum	Kraj	PIREDITVE	Prireditelj
Sreda 13. 6. 20.30	pri Joklnu v Celovcu	BAVARSKA LJUDSKA GLASBA – nastopajo: „Interpreti“	KD „Pri Joklnu“
Sreda 13. 6. 20.00	v mestni hiši v Borovljah	KLAVIRSKI KONCERT – nastopata: Margit Gastrager in Andreja Močilnik	Kulturring, SPD Borovlje
Sreda 13. 6. 17.00	v Modestovem domu	KONCERT – nastopajo: učenci glasbene šole, oddelek Modestov dom	Glasbena šola
Četrtek 14. 6. 20.00	Dom prosvete v Tinjah	KLAVIRSKI KONCERT – Chung Lee igra dela Franza Schuberta in Franza Liszta	Sodalitas
Četrtek 14. 6. 14.00	pri Kovaču na Obirskem	KOLESARSKI IZLET – Peljali se bomo v Železno Kaplo, nato pa v Korte, kjer bo piknik na travniku.	SPD „Valentin Polanšek“
Petek 15. 6. 20.00	v hiši Roberta Musila v Celovcu	PSIHOANALIZA VČERAJ, DANES, JUTRI – pogovor s prof. dr. Rudolfom Eksteinom	Robert Musil-arhiv
Petek 15. 6. 20.00	Stolina cerkev v Celovcu	ORGELSKI VEČER – Igrata: Karin Karin Tausch in Ortomir Šiškovič	Katoliška akademska zveza
Sobota 16. 6. 20.30	Drabosnjakov dom na Kostanjah	DRABOSNJAKOV PASIJON – nastopajo: igralci iz Roža in Gur – režija: Franci Končan. Nadaljnje predstave bodo v nedeljo, 17. 6. ob 20.30, v soboto, 23. 6. ob 20.30. V primeru slabega vremena bodo preložene na 30. junij in 1. julij ob istem času.	KKZ in SPD „Drabosnjak“
Sobota 16. 6. 20.30	pri Florijanu v Vogrčah	POLETNA NOČ – za ples igra ansambel „Melos“ iz Slovenije	MePZ „Podjuna-Pliberk“
Nedelja 17. 6. 13.30	v stogu gostišča Laussegger	MI OTROCI – WIR KINDER Vaški praznik s kratkim kulturnim sporedom in predstavitev 3. številke krajevnega časopisa.	Skupnost plajberških domačinov
Nedelja 17. 6. 20.00	v ljudski šoli v Žitari vasi	FOLKLORNI VEČER – nastopata domača folklorna skupina in MoPZ Valentin Polanšek	Folklorna skupina SPD „Trta“
Sreda 20. 6. 19.30	v Modestovem domu v Celovcu	KONCERT – nastopajo učenci glasbene šole, oddelek Modestov dom	Glasbena šola
Nedelja 24. 6. 11.00	na planini Dupli	IZLET na planino Duplo pri Krnskih jezerih. Tam predaja zvona prijateljstva. Triglavskemu narodnemu parku. Odhod z avto-busom: 5:30 iz Dobri vasi, pristop možen ob progi skozi Rož. Prijave: Hanzi Lesjak, 04274/35342.	SPD Celovec

SPZ sporoča

Odhod v Lutkovno gledališče v Ljubljano bo v soboto, 16. 6. 1990: – ob 13. uri Dobri vasi (pristop pri Sienčniku) – ob 13.45 uri Celovec (pristop pri Mladinskem domu, Mikschallee). Vrnemo se približno ob 19.30 uri. Vozi avtobusno podjetje Sienčnik.

RAZSTAVE

Celovec

– Dom umetnikov – Zoran Mušič, risbe, akvareli, gvaši. – (do 24. 6.) – Pri Joklnu – Franz Sem, mešane tehnike – Mestna hiša – Razstava dobitnikov natečaja Römerquelle (do 10. 6.), Deželna galerija – Bruno Gironcoli, dela (do 30. 6.) – Galerija 61 – Giorrio Guarini, mešane tehnike.

Rožek

– Galerija Rožek – Christine De Pauli, slike (do 16. 6.).

Koordinacijski odbor za letovanje otrok na morju

išče za čas od 13. do 24. julija 1990

vzgojitelje/ice

za vodenje otrok na letovanju v Poreču. Vsi, ki se za to delo zanimajo, so naprošeni, da se javijo Milki Kokot, Tarviserstraße 16, 9020 Celovec, ali po telefonu: (0 463) 514300-40.

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 11. 6. 1990

		dobite (šil.)	plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar	\$	11,70	12,30
za 1 angleški funt	£	19,65	20,65
za 100 franc. frankov	f	204,50	214,50
za 100 ital. lir	Lit	0,935	0,985
za 100 dinarjev	DIN	90,00	110,00
za 100 švic. frankov	sfr	813,00	837,00
za 100 holand. guldnov	Hfl	616,50	634,50
za 100 nemških mark	DM	694,00	712,00

Posredujeta: Posojilnica-Bank Zveza-Bank, Celovec

LOTTO

TOTO

1 šestica	11.000.973,-	75 dvanajstic	22.539,-
3 petice z dod. štev. ...	1.222.330,-	1.097 enajstic	770,-
217 petic	25.347,-	12.787 desetic	66,-
13.069 štiric	561,-	11 stav	22.446,-
252.034 trojk	36,-		nobenega jokerja

SLOVENSKI VESTNIK

Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Uredniki: Andrej Kokot, Andrej Mohar.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglaš/Anzeigen: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za pensioniste 280 šil.); za Jugoslavijo 400 din. (za pensioniste 310 din.).

Za juriste

Poskus je bil uspešen: potem ko je računalnik dobil ukaz, naj išče za pojmi „narodne skupine“, „Slovenci“, „Hrvati“, je poseben računalniški program na optični plošči (strokovna oznaka CD-ROM) našel med podatki in zabeleženimi teksti – gre za zbirko vseh odločitev avstrijskega ustavnega sodišča od l. 1918 do 1988) – kar 11 iskanim pojmom ustreznih zapisov, ki jih je bilo mogoče na ekranu po mili volji brati v polni dolžini, s tiskalnikom iztisniti na papir ali kopirati na navadno disketo.

Omenjeni poskus je za „Slovenski vestnik“ opravil predstavnik oddelka za elektronsko publiciranje pri Avstrijski državni tiskarni na Dunaju. Demonstracija je bila na sejmu za računalniške tehnologije IFABO v maju na Dunaju.

Optična plošča, podobna CD-ploščam, ki so se v preteklih letih uveljavile v glasbeni industriji, je trenutno na tem, da zaradi svoje polnilniške kapacitete postane neobhodna računalniška komponenta bodočnosti. CD-ROM sistemi z vsemi odločbami ustavnega sodišča (VGH) ter višjega sodišča (OGH), ki jih prodaja državna tiskarna, so namenjeni predvsem odvetnikom in drugim vrstam pravnikov.

OGLAS

Gostilna Lizi Malle v Selah (prej Falle) naznanja

Otvoritev pristne slovenske gostilne,

ki bo v četrtek, 14. 6. 1990, ob 15. uri.

Od 18. ure domača glasba.

Ivan Dolenc

Za dolar človečnosti

Pred koncem prvega tedna v februarju – mislim, da je bil četrtek – sem prejel brzojavko potovalnega urada iz Montreala s sporočilom, da bo moja žena s tremi otroki čez deset dni v New Yorku in da moram takoj plačati vozne listke za letalsko vožnjo iz Amerike do Winnipeg. Spodaj je bila označena cena in pripisano je bilo še ime ladje, s katero naj bi moja družina priplula v njujorsko pristanišče: „Hrvatska“.

Sesedel sem se na kavč in glasno zakričal od sreče.

Potem sem brzojavko ponovno prebral in ostrmel... Z ladjo? V desetih dneh? Kako to? Kaj se je zgodilo? Kje je žena vzela denar za vožnjo?

Pogledal sem spet na datume. Saj to se bo vendar zgodilo še ta mesec!

Nekaj časa se nisem znašel. Gledal sem v brzojavko, kakor da je ne razumem. In se nisem premaknil z mesta.

Prva trezna misel, ki me je obšla, je bila povezana s pošto. Tja moram čimprej – takoj. Odposlati moram denar za letalske sedeže. O

vsem drugem lahko razmislim pozneje...

Naglo sem opravil in napisal na prvo kuverto naslov potovalnega urada in spremno pismo v dveh stavkih. Ali bi bili tako prijazni in mi sporočili dan in uro prihoda tistega letala v Winnipeg – sem pripisal.

Na poštni urad sem kar tekel skozi mestne ulice. Spomnil sem se, da sem spet brez dela. Preklete! Prav zdaj, ko bi delo najbolj potreboval!

S pomladnim premikom na vzhod torej ne bo nič, sem nadaljeval svoj samogovor in hitel dalje mimo zapuščenih hišnih vrtov. Morali bomo nekako začeti tukaj – v preriji. Toda kako? Le kako?

Denarja sem imel še dovolj za mesec dni družinske stannarine in za poldrugi mesec špicerije. Bliskovito sem odštel denar za potovalno agencijo v Montrealu in za

vožnjo do Winnipeg in nazaj.

Kje naj iščem zasilno stanovanje? Soba s kuhinjo bo zadostovala za začetek, za prvi mesec ali dva. Kam pa potem?

In delo si moram najti, kakršnokoli delo! Saj je prav vseeno, kaj počejam do poletja, ko mestece spet vsaj malo oživi. Kaj bodo rekli moji, ko bodo videli, da tukaj ni pomladi?...

Na pošti se mi je mudilo – poštarica je tako zelo počasi izpolnjevala denarno nakazilo! Kupil sem še znamko in vse skupaj oddal.

Na cesti nisem vedel, kam naj se prej obrnem.

Napotil sem se na urad za delo. V vrsti za brezposelne je stal Dušan. Kako zelo sem ga bil vesel!

Pomisli, Dušan – moji pridejo še ta mesec!

„Kako pa se je to zgodilo? Si obogatel?“

„Ne vem, kaj se je zgodilo,

vem samo to, da pridejo. Pogledaj, tule je brzojavka.“

Dušan jo je nevrno prebral.

„Ne šališ se z menoj. Res je... Čestitam ti! Ni čudno, da kažeš tako srečen obraz.“

Spraševal sem ga o stanovanjih in vsem drugem, kar je tukaj za družino potrebno.

„Prijatelj,“ je zategnil počasi, „ne vem, kako boš to speljal. Posebno v tej zimi, ki traja celo večnost. Sam sem delal skoraj vse leto, pa zdaj komaj dihamo. Drugo je, če si tukaj sam, ali če vas je petero.“

„Na vse to sem pripravljen. Samo da pridejo.“

„Počakaj name. Potegnem te z avtom po mestu, da najdeš vsaj stanovanje.“

Ustavila sva se pred lepim številom hiš s tablicami za sobe. Nikjer niso hoteli šlišati o stanovanju za otroke.

(dalje prihodnjič)

	TV AVSTRIJA 1	TV AVSTRIJA 2	TV SLOVENIJA	TE DNI NA TELEVIZIJI
SR 13.6.	9.30 Francoščina; 10.30 Zaročenci; 12.10 Zunanje politični report; 15.30 Otroški spored; 18.00 Sinha Moca; 18.25 Dragocenosti iz Avstrije; 18.30 Hišnica; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Drombuschevi; 21.55 Skrivnost črnega kovčka; 23.20 Bela ženska v Kongu; 0.50 Zahodno od Santa Feja.	15.45 Od inflacije do stabilnosti; 16.15 Dežela in ljudje; 16.45 Italia 90: Urugvaj-Spanija; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Didi-show; 20.45 Italia 90: Argentina-SZ; 22.50 Kako nemška je Avstrija; 23.35 Prerokanja; 0.35 Poročila; 0.40 Exlibris: Wolfgang Gasser bere Carla Manzoni.	9.00 Spored za otroke: Medvedov Godrnjavček; Pamet je boljša kot žamet; Oče bom; 18.10 Žarišče; 18.40 Spored za otroke: O fantu, ki je po suhem jadral; Ciciban, dober dan; 19.10 Risanka; 20.00 Prvi ponedeljek v oktobru; Dnevnik; 21.50 Poletna noč: Murphy Brown; Fantom iz opere.	
ČE 14.6.	13.55 Sinha Moca; 14.00 To je zabava; 16.00 Leto in dan; 16.10 Prometna vzgoja za otroke; 16.50 V samotni gozdovi; 17.40 X-Large specialno; 19.30 Čas v sliki; 19.50 Ljubezen, življenje in smrt; 20.15 Kako umoriš svojo ženo; 22.15 Poznate Steinbrecherja; 23.15 Aktualno; 23.20 Glenn Gould – ekstaza in intelekt; 0.15 Poročila.	9.05 Tisoč mojstrov; 10.45 Mnogo hrupa za nič; 14.50 Škof Kräutler; 16.50 Italia 90: Jugoslavija – Kolumbija; 18.50 Loto-studio; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 19.50 Šport; 20.15 Italia 90: Kamerun – Romunija; Italija – ZDA; 22.45 Asfaltna džungla; 0.30 Zahodno od Santa Feja; 0.55 Poročila.	9.00 Spored za otroke: Grizli Adams; Zakon v Los Angelesu; 11.45 Italia 90 – Argentina: SZ; 14.00 Johnny Logan v Zadru; 14.30 Poletna noč, ponovitev; 16.40 Italia 90: Jugoslavija: Kolumbija; 18.55 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Vnovič v Bridesheadu; 21.00 Tednik; 22.20 Poletna noč: Murphy Brown, Fanton iz opere, Črni gad; 0.25 Videostrani.	Komika reši vsak problem? Četrtek, 14. 6. 1990, TV A1, 20.15 – Režiser Richard Quine je za vlogo uspešnega ilustratorja in kartonista Stanleya Forda kot nalašč izbral slovitga komika Jacka Lemmona. Izvrstno se je namreč vživel v vlogo zagrizenega samca, ki živi v luksuznem domu, streže pa mu Butler Charlez. Toda nekega dne ga Ford spi preko mere. Ko pa se naslednji dan zbudi, osepne, ko izve, da je atrakтивna ženska poleg njega njegova zakonska žena.
PE 15.6.	9.30 Ruščina; 10.30 Preveč čustvena ženska; 12.15 Zemeljski plin; 13.10 Kako nemška je Avstrija; 14.10 Nebeško darilo; 15.30 Otroški spored; 16.00 Oddaja za najmlajše; 17.10 Filozofija za otroke; 18.00 Sinha Moca; 18.30 Hišnica; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Eurocops; 21.20 Zakon v Los Angelesu; 0.25 Aktualno.	15.05 Dediči ljubezni; 16.00 Poročila z borze; 16.15 Čudežne slike iz sveta živali; 16.45 Italia 90: Avstrija – Češkoslovaška; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.15 Italia 90: ZRN – Arabski emirati; 22.50 Dekalog; 23.50 Spitting Image; 0.20 Zgubljeni čast Katarine Blum; 2.00 Poročila.	9.00 Spored za otroke: Pisani svet; Vnovič v Bridesheadu; 13.40 Italia '90: Jugoslavija – Kolumbija; 15.55 Poletna noč, pon.; 18.40 Spored za otroke: Poltrona expres, Noro, norejša, noričnica; 19.30 Dnevnik; 20.05 Rumena reka; 21.00 Cirkum Gala; 22.00 Zakon v Los Angelesu; 23.05 Poletna noč: Murphy Brown, Fantom iz opere, Črni gad.	
SO 16.6.	9.30 Angleščina; 10.30 Ruščina; 11.00 Bela ženska na Kongu; 12.30 Razprave; 14.25 Dvakrat dva je dva; 18.00 Revija pogledov s strani; 18.30 Šport; 19.00 Milijonsko kolo; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Vi želite – mi zaigramo; 22.40 Zarota zla; 0.15 Aktualno; 0.20 Morfij, umor in razburljiv molji. 2.00 Exlibris: Wolf Wondratschek.	15.45 Poročila z borze; 16.00 Pogled v deželo; 16.45 Avstrijski običaji; 17.00 Ybsiada 1990; 17.45 Kdo me hoče; 18.00 Sinha moca; 18.30 Avstrija v sliki; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Italia 90: Brazilija – Kostarika; Anglija – Nizozemska; Švedska – Škotska; 0.15 Aktualno; 0.20 Exlibris: Wolfgang Wondratschek.	9.00 Spored za otroke: Radovedni Taček: Lonček kuhaj; 9.25 O fantu, ki je po suhem jadral, Ciciban, dober dan; 9.55 Alica v deželi risb; 11.00 Žarišče; 1.30 Naša pesem '90; 13.40 Italia '90: Avstrija: ČSFR; 15.55 Poletna noč, pon.; 18.40 Spored za otroke; 19.05 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.30 Kolo sreče; 22.05 Dnevnik; 22.25 Poletna noč.	
NE 17.6.	9.05 Avstrija II; 10.40 Zgodilo se je ta teden; 11.00 Ura tiska; 12.30 Orientacija; 13.55 Sinha Moca; 14.20 Samo jeziti se moreš; 15.30 Hiša v Jeruzalemu; 17.00 X-Large; 18.30 Hišnica; 19.15 Loto-žreb; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Velika nagrada ljudske glasbe; 22.05 Afričan; 23.40 Serija Rose; 0.05 Aktualno; 0.10 Zahodno od Santa Feja.	9.05 Kulturni tednik; 11.00 Intervju; 13.00 Dober dan, Koroška; 13.30 Športno popoldne; 17.45 Klub seniorjev; 18.00 Sinha Moca; 18.30 Avstrija v sliki; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Šport; 20.15 Didi-show; 20.45 Italia 90: Belgija – Urugvaj; Irska – Egipt; Južna Koreja – Španija; 0.30 Aktualno.	9.25 Otroška matineja: Živ žav, Poltrona expres, Noro, norejša, noričnica; 11.30 Alpski večer '90; 14.00 Formula 1; 14.45 Italia 90: – Anglija – Nizozemska; 17.00 Dnevnik; 18.50 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Križ kraž; 20.40 Italia 90: Belgija – Urugvaj; 22.45 Dnevnik; 23.05 Italia 90: J. Koreja – Španija; 0.00 Videostrani.	Čudoviti glas ga je očaral Sreda, 13. 6. 1990, TV LJ1, 23.30 – V okviru Poletne noči bo na sporedu ljubljanske televizije tudi nadaljevanje v štirih delih „Fanton iz opere“, ki je nastala po znanem fantastično-groznem romanu Gastona Leroux, dogaja pa se v sijočem Parizu in njegovi Veliki operi na prelomu stoletij. V katakombah pod opero živi in se daleč od navadnih zemljanov skriva skrivnostni Erik, ki ga oplaja lepa operna glasba, za vse drugo pa mu ni mar. Ko zasliši čudoviti glas nove pevke v ansamblu, lepe Christine, se zanj vse spremeni. Zapusti svoje varno skrivališče in poskuša osvojiti njeno srce. Ko ga zavrne, se njegova strast spremeni v jezo, ki prinese nesrečo vsem, ki so mu na poti.
PO 18.6.	9.05 Sinha Moca; 10.30 To je zabava II; 13.15 Aktualno; 15.30 Otroški spored; 16.00 Oddaja za najmlajše; 18.00 Mi; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Hotel Raj; 21.08 Mojstri kuhajo; 21.15 Hunter; 22.00 Pogledi s strani; 22.10 Poželjivost v senčnih dneh; 23.35 Aktualno; 23.40 Kura v kisu; 1.25 Zahodno od Santa Feja.	17.00 Težišče Evropa: Vinarji; 17.30 Lindenstraße; 18.00 Tom in Jerry; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Italia 90: Argentina – Romunija; Kamerun – Sovjetska zveza; 23.15 Okno odpre na stežaj; 0.00 Aktualno.	9.00 Spored za otroke: Marica, Utrip, Zrcalo tedna; 15.55 Poletna noč, pon.; 18.00 Dnevnik; 18.10 Mozaik; 18.40 Spored za otroke: Radovedni Taček: Alica v deželi risb; 19.10 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Primer Platfus; 21.55 Osmi dan; 22.40 Dnevnik; 23.00 Poletna noč: Murphy Brown, Nekdo jezdi mimo; Črni gad.	

RADIO KOROŠKA

Sreda, 13. 6.
Glasbena sreda

Večerna
21.05–22.00:
Zvočno pismo
iz spominov
umetnika pianista
(I. Dekleva)

Četrtek, 14. 6.
Rož-Podjuna-Zilja

Petek, 15. 6.
Koroški liki (R. Vosper-

nik) Jezikovni pogovori
(J. Messner) Dvojezična
komunikacija (F. Merkač)

Sobota, 16. 6.
Od pesmi do pesmi –
od srca do srca

Nedelja, 17. 6.
6.30–7.00 Dobro
jutro na Koroškem
Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 18. 6.
Oddaja s težiščem

Dober dan, Koroška

Spored za 17. 6. 1990, ob 13.00 uri

predvidoma z naslednjimi prispevki:

- Mladinski dan v Vogrčah
- Akademija na Višji gospodarski šoli v Šentpetru
- Mladi novinarji oblikujejo svojo stran v „nt“
- Upokojevcem v Šentjakobu
- Slovenska študijska knjižnica
- Drabosnjakov Pasijon na Kostanjah

Noro, norejša, noričnica

Petek, 15. 6. 1990, TV LJ 1, 18.55 – V sporedu za otroke in mladino se RTV Ljubljana prizadeva tudi za prave novice na področju mladinskih filmov. Med nje sodi tudi norveška igrana serija z zgornjim naslovom, katere konec bo prav tak kot je bilo celotno dogajanje – namreč nor! Kljub temu pa vam od samega smeha ne bo treba znoreti...

Za 85. rojstni dan so Ferdinandu Turku čestitali tudi boroveljski zadružniki.

Ferdinand Turk 85-letnik

V torek, 29. maja je v Goričah pri Borovljah praznoval svojo 85-letnico gospod Ferdinand Turk. Slavljenec je znan kot eden najbolj zaslužnih slovenskih zadružnikov na Koroškem, zlasti pa v Borovljah in okolici. Dolga leta je bil poslovodja in predsednik sedanje Posojilnice-Bank Borovlje, še sedaj pa je njen častni predsednik.

Boroveljska posojilnica ga je temu primerno počastila leta 1982, ko je slavno praznovala 75-letnico svojega obstoja.

Ob njegovem rojstnem dnevu pa sta ga v imenu Poso-

jilnice-Bank Borovlje na njegovem domu obiskala predsednik upravnega odbora Janko Oitzl in predsednik nadzornega odbora Valentin Goričnik in mu v imenu domačih zadružnikov zaželela še obilo zdravja in osebnega zadovoljstva. Še posebej pa sta izrazila željo, da bi še naprej tako skrbno spremljal delovanje boroveljskega slovenskega zadružništva.

Tudi uredništvo Slovenskega vestnika Ferdinandu Turku k življenjskemu jubileju čestita in mu kliča še na mnoga leta!

Avstriji spodletelo

Če bi bila tekma 15 minut krajša, bi avstrijska nogometna reprezentanca na svetovnem nogometnem prvenstvu v Italiji osvojila prvo točko. In to celo proti domačinom, ki sodijo v krog resnih favoritov za naslov svetovnega prvaka.

Toda tekma je bila predolga: Avstrijci so se sicer dobro branili, toda gledalci v stadionu in doma pred ekrani so se samo še spraševali, kdaj bo Italija izkoristila svojo premoč za odločilni zadetek. Da se to ni zgodilo že prej, je bila predvsem zasluga avstrijskega vratarja Lindenbergerja, ki je sijajno branil. Toda zmagovitega zadetka Italijanov, ki ga je z glavo po napaki obrambe z glavo dosegel Schillaci, ni

mogel ubraniti...

V skupini A postaja vse bolj napeto: Češkoslovaška je namreč premagala ZDA kar s 5:1, tako da v petek Avstrijem samo neodločen rezultat proti ČSFR še ne bi zagotovil drugega mesta, saj bi v tem primeru morali visoko premagati ZDA, kar pa je seveda vprašljivo.

Sicer pa prvenstvo živi od presenečenj: Kamerun je premagal Argentino, Kostarika Škotsko, Romuni pa Sovjetsko zvezo. Presenetljiv pa je zagotovo tudi gladek poraz Jugoslavije proti ZR Nemčiji (1:4). Dovolj pa je tudi vzroka za zaskrbljenost: krvavi nastopi tako imenovanih „navijačev“ so se že začeli...

Tipična slika iz prve tekme Avstrijcev: Aigner in Artner se borita, desno Ancelotti.

Brez Rodaxa je bil tudi Polster (desno) osamljen.

Upanje še ostaja...

Še vedno so upi mnogih ekip v nižjih razredih koroškega nogometnega prvenstva usmerjeni v Wolfsberg: če namreč WAC uspe v kvalifikacijskih tekmah za drugo zvezno ligo, bi imeli nekateri klubi na repu lestvic manj skrbi za obstoj v razredu, v katerem so igrali letošnjo sezono.

Med te klube vsekakor sodi tudi Šmihel, ki je minuli vikend iz Sinče vasi z remijem 1:1 (gol Berchtold) odnesel pomembno točko, a mu to še ni zagotovilo obstoja. Ob koncu tedna mora namreč igrati v gosteh z Globasnico, ki je tudi ogrožena. To pa

predvsem zato, ker je trenutno predzadnji na lestvici, namreč ekipa Sinče vasi, v zadnjem kolu v gosteh v Šentpavlu, kjer domačini že praznujejo, saj so na zanesljivem četrtem mestu. Torej lahko Šmihel in Globasnica še prideta v situacijo, da bosta morala igrati kvalifikacijske tekme za obstoj v 1. razred D, iz katerega pa so že izpadli Selani.

Bolj jasna slika je v spodnji ligi-vzhod: Bilčovščani so že rešeni vseh skrbi, v preostalih dveh tekmah pa lahko na lestvici še napredujejo. Le Dobrolčani še upajo na uspeh WAC.

Prvi Grand-Slam

Z zmago proti Štefi Graf si je Jugovanka Monika Seleš (na sliki) v Parizu zagotovila prvo zmago na teniških turnirjih v krogu Grand-Slama. Grafovo je premagala s 7:6, 6:4.

Slovo od Jagodiča s porazom proti koroškemu prvaku

Zadnjo tekmo v letošnjem prvenstvu koroške lige so vsi pričakovali povsem drugače: blagajnik je računal s tem, da bo prodal več vstopnic, gledalci, da bo SAK premagal novopečenega koroškega prvaka, igralci pa so se hoteli od svojega trenerja Lojzeta Jagodiča posloviti z zmago. Toda kakor je načrt blagajnika prekrizalo slabo vreme tako je izpolnitev pričakovanj publike in igralcev onemogočila izredno dobra ekipa WAC, ki je dokazala, da je zaslužno na vrhu lestvice ter se upravičeno poteguje za ponovni povratak v drugo avstrijsko nogometno ligo.

WAC je bil namreč skozi vso tekmo močnejši: njegovi igralci so bili bolj borbeni, tehnično boljši, predvsem pa so se tudi precej bolje gibali.

Kljub temu pa je publika še upala na uspeh, predvsem ko je Urank v 70. minuti izenačil. Toda WAC je še enkrat pritiskal in zmagal. V taki formi je Wolfsbergu prisoditi tudi dobre izgleda za uspeh v kvalifikacijskih tekmah za drugo zvezno ligo.

Minula sobota pa je bila tudi dan slovesa: po tekmi so

se namreč odborniki, igralci in navijači poslovili od trenerja Lojzeta Jagodiča, ki je moštvo vodil šest let. Predsednik SAK dr. Roland Grilec je v svojem poslovnem govoru izrekel zahvalo za ves njegov trud, da je SAK razvil v solidno moštvo in ga spremljal tudi do nepričakovanih uspehov (npr. pokalno zmago proti prvoligašu LASK). Tudi sam Lojze Jagodič se je poslovil in poudaril, da je bilo sodelovanje z igralci in odborom na čelu s sekcijkim vodjem Albinom Waldhauerjem zelo dobro ter da bo – čeprav odhaja k večnemu

nasprotniku – vedno prijatelj SAK: „Želim vam vse najboljše, predvsem pa mnogo športnih uspehov. Zato bom tudi vedno vesel, če bom bral o vaših zmagah!“

Jagodičev naslednik bo – kot smo že poročali – dr. Ivan Ramšak. Njegova glavna naloga bo prav gotovo, da bo zлил z moštvom predvsem mlajše igralce, katerih pa trenutno pri SAK ne manjka. Eden teh, Igor Ogris, je tudi v tekmi proti WAC zamenjal je Galota) dokazal, da je sposoben v doglednem času prevzeti tudi važne vloge v igri SAK.

Darilo v slovo: Jagodič s svojo karikaturjo.

Nogometno ogledalo

Slovenski atletski klub – WAC 2:3 (1:2)

Trnja vas, 200 gledalcev, sodnik Ruch (povprečen); postava SAK: Oražec; F. Sadjak, L. Sadjak, Stern, Kreutz; Čertov, Velik, Urank, Galo (60. Ogris); M. Sadjak, Blajs. Gola za SAK: M. Sadjak (41.), Urank (70.).

VSV/Beljak – Pliberk 3:1 (1:1)

Beljak, 50 gledalcev, sodnik Joas (odličen); postava Pliberka: Maček; Krausler, Wölbl, Terčič, Lopinsky; Urnik, Dlopst, Liesnig (7. Wuntschek); Skof, Pachoinik, Knauder. Gol za Pliberk: Knauder (24.). Ostali rezultati: ATUS Borovlje – Mölltal 1:3, Klopj – Trg 0:3, ATSV Wolfsberg – Rapid Lienz 1:1, Irschen – Wietersdorf 1:3, FC Šentvid – Breže 2:2.

Dobrla vas – St. Leonhard 1:2 (0:0)

Dobrla vas, 60 gledalcev, sodnik Kandolf (brez napak); postava Dobrle vasi: Hofstätter (70. Lesjak); Appe, Karel, Opietnik, Mišic; Prosen (65. Lesjak, 70. Golautschnig), Jörg, Sienčnik, Wegscheider; Marin, Pasterk. Ostali rezultati: Ruda – Liebenfels 1:0, ASV Celovec – Vetrinj 1:0, ASK Celovec – Žitara vas 2:0, Žrelec – Treibach 2:1, Bilčovs – Frantschach odpovedano.

Rezultati 1. razreda D

Globasnica – Pokrče 2:5, Sinča vas – Šmihel 1:1, Železna Kapla – Metlova 1:1, Sele – Velikovec 1:6, Grebinj – Podkrnos 1:2, Labot – Šentpavel 3:2, Reichenfels – Galicija 1:1.